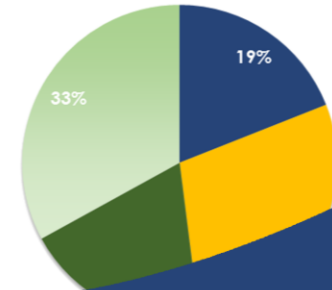
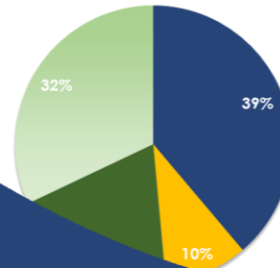

Dr. Bruder Emese

A Diplomás Pályakövető Felmérés tavaszi kutatási eredményei a Szent István Egyetemen

SZENT ISTVÁN
EGYETEM

A kiadvány a
TÁMOP-4.1.1-08/1-2009-0019 és
TÁMOP-4.1.1-08/2/KMR-2009-0013
projektek fenntartása keretében készült

SZIE - DPR 2016

A Diplomás Pályakövető Felmérés tavaszi kutatási eredményei a Szent István Egyetemen

SZIE-DPR 2016

Készítette: Dr. Bruder Emese

Lektorálta: Dr. Veroszta Zsuzsanna
Dr. Tóth Tamás

Készült a TÁMOP- 4.1.1-08/2/KMR-2009-0013,
TÁMOP- 4.1.1-08/1-2009-0019 „A képzés munkaerő-
relevanciájának erősítése komplex intézményi és hallgatói
szolgáltatásfejlesztési programokkal a Szent István Egyetemen”
című projekt fenntartása keretében.

Szerző: Dr. Bruder Emese egyetemi adjunktus
Szerkesztette: Lajkó Istvánné, Mészáros Ágnes
Tehetséggyondozási és Karrier Iroda

Szakmai lektorok: Dr. Veroszta Zsuzsanna tudományos
főmunkatárs
KSH Népeségtudományi Kutatóintézet
Dr. habil. Tóth Tamás egyetemi tanár

Borítót készítette: Mészáros Ágnes
ISBN 978-963-269-647-8

A kiadvány kizárólag zárt körben használható, kereskedelmi
forgalomba nem kerülhet.

Minden jog fenntartva.
© Szent István Egyetem, Tehetséggyondozási és Karrier Iroda,
2017

Készült a Szent István Egyetemi Kiadó Nonprofit Kft.
nyomdájában.

Felelős vezető: Lajos Mihály ügyvezető

Tartalomjegyzék

1. Előszó	4
2. A kutatás háttere	6
3. A kutatás módszertana	8
3.1 Aktív hallgatók felmérése.....	8
3.2 Végzett hallgatók felmérése	13
3.3 Súlyozás.....	20
4. Az abszolutóriumot szerzett hallgatók körében végzett felmérés eredményei	23
4.1 A diplomaszerezés időpontja	25
4.2 Átmenet a felsőoktatásból a munka világába	39
4.3 Munkaerő-piaci életút.....	60
4.4 Jelenlegi munkaerő-piaci helyzet	73
5. Az aktív hallgatók körében végzett felmérés eredményei	86
6. Összefoglalás	98
7. Táblázatok jegyzéke	101
8. Ábrák jegyzéke	102

1. Előszó

A múlt

A Szent István Egyetem 2009-ben elnyerte a TÁMOP-4.1.1-08 „A képzés munkaerő-piaci relevanciájának erősítése komplex intézményi és hallgatói szolgáltatásfejlesztési programokkal a Szent István Egyetemen” című projekt lebonyolításának lehetőségét. A projekt teljes költségvetése 182.951.850 Ft volt. A projekt négy pillére közül az egyik a DPR (Diplomás Pályakövető Rendszer) megvalósítása volt. A megvalósítási időszak 2010. január 10. – 2011. november 30. között sikeresen lezajlott, vállalva további öt évre a fenntartást.

A jelen

A 2016-os év a pályázatban vállalt öt éves fenntartási időszak utolsó éve, melynek eredményeit az EMMI felé 2017 augusztusáig kell jelenteni. A 2016-os évben is felmértük, hogy hallgatóink miért választották intézményünket, illetve hogy végzett hallgatóink hogyan boldogulnak a munkaerő-piacon.

Egyetemünk – hasonlóan a többi magyarországi felsőoktatási intézményhez – jelentős átalakuláson ment keresztül, részben az egyetem szervezeti tagoltságát és képzési profilját, másrészt pedig a hallgatók számának növekedését illetően.

Célunk, hogy a DPR felmérés segítségével megfelelő információkat gyűjtsünk a hallgatói motivációkról és a munkaerő-piaci folyamatokról, azaz az aktív hallgatók véleményéről és a végzett hallgatók pályájának alakulásáról. Ez szolgálja az intézmény képzési, kutatási és szolgáltatási programjának további minőségi fejlődését, a környezetből érkező kihívásokra történő gyors és megfelelő válaszadást, és mindezek mellett a hallgatók egyetemi kötődésének erősítésével az intézmény stabilitását is.

A jövő

A DPR jövőjéről a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet rendelkezik. A rendelet kötelező intézményi adatszolgáltatást ír elő az aktív hallgatói jogviszonyban álló diákok, valamint az egy, három és öt éve abszolutóriumot szerettek körére vonatkozóan, melyet egységes módszertannal és kérdőívvel végrehajtott önkéntes online kérdőíves vizsgálat alapján kell végrehajtani.

2. A kutatás háttere

A Szent István Egyetem az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Programjában támogatást nyert a Diplomás Pályakövető Rendszer bevezetésére és kapcsolódó kutatások, adatfelvételek elvégzésére. A program az Európai Szociális Alap támogatásával valósult meg. A megvalósítás során feladat volt az egyetemen aktív státuszú és végzett hallgatók standard kérdőíves módszerekkel való elérése és megkérdezése.

A program keretén belül a Szent István Egyetemen 2010-től kezdődően immár hetedik alkalommal, minden tavasszal az EvaSys rendszer felhasználásával online kutatást végzünk az aktív hallgatók, továbbá az egy, három és öt éve végzett hallgatóink körében. A tavaszi felméréseket három évente, az őszi szemeszter során az egy, kettő illetve három éve végzett hallgatók reprezentatív mintáján, telefonos megkeresésekkel egészítjük ki.

A DPR kutatások pályázati követelményeit tartalmazó módszertani útmutató tartalmazza azokat a standardokat és protokollokat, amelyek mentén az adatfelvételt elvégeztük.

A kutatások során kíváncsiak vagyunk arra, hogy a vizsgált időszakban a jelenlegi és a volt hallgatók hogyan ítélik meg egyetemi oktatásuk hasznosságát, jelenleg milyen munkaerőpiaci pozíciót töltenek be, illetve hogy ezek milyen összefüggésben vannak az egyetemi időszakban tapasztalt szakmai teljesítményükkel. A kérdőív elsősorban

a kötelező, országosan standardizált kérdéseket tartalmazta. A kérdőívben alkalmazott ún. központi részt az Educatio Kht. (2016. január 1-től Oktatási Hivatal, Felsőoktatási és Elemzési Főosztály) állította össze.

A DPR felmérést a Szent István Egyetemen a Karrier Iroda koordinálja. A Karrier Iroda 2010 óta működik a Szent István Egyetemen, Gödöllőn.

A felmérések szakszerű lebonyolítását a szakmai kutatásvezető irányítja. A felmérések központilag a DPR Neptun felelős, a módszertani felelős, a DPR projekt informatikusa, a Karrier Iroda és a kari DPR felelősök segítségével kerülnek megvalósításra.

A kutatás szakszerű, terv szerinti és az adatvédelmi szabályoknak megfelelő (anonimitás biztosítása, és az adatok szabályszerű kezelése) bonyolításáért a DPR kutatásvezető felelős.

3. A kutatás módszertana

3.1 Aktív hallgatók felmérése

Vizsgált populáció: a Szent István Egyetem hagyományos egyetemi, főiskolai, az alap-, mester és osztatlan mesterképzések/egységes osztatlan képzések aktív hallgatói (a felmérés nem terjed ki a felsőfokú/felsőoktatási szakképzések, doktori képzések és a szakirányú továbbképzések hallgatóira).

Az alapsokaságot a 2016. február 15-én a Szent István Egyetemen (továbbiakban: SZIE) aktív hallgatói állományban lévő 8431 hallgató képezte. Emellett a 2014. augusztus 1-jén kivált SZIE Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar Szarvasi Intézetének, jelenlegi nevén: Gál Ferenc Főiskola (továbbiakban: GFF) Pedagógiai Karának 147 aktív állományban lévő hallgatóját is bevontuk a felmérésbe. Azonban lévén, hogy jelen tanulmány célja a Szent István Egyetem aktív hallgatói felmérésének elemzése, így a GFF hallgatóinak válaszait az elemzésekbe nem vontuk be.

Vizsgált karok tehát:

1. Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar
2. Állatorvos-tudományi Kar
3. Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar
4. Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
5. Gépészmérnöki Kar
6. Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar
7. Ybl Miklós Építéstudományi Kar

A felmérés folyamata:

2016 áprilisában válogatta le a Szent István Egyetem Neptun-felelőse a felméréshez szükséges aktív hallgatók adatait a Neptun rendszerben, majd a kutatás módszertani felelőse és a DPR informatikusa tisztította a hallgatók adatbázisait. Ezután következett az Oktatási Hivatal Felsőoktatási Elemzési Főosztálya által összeállított kérdőívek SZIE alá történő importálása, majd a lekérdezéshez szükséges intézményi adatkészletek feltöltése. Ezzel párhuzamosan a DPR informatikai felelőse aktualizálta a DPR felméréshez vezető regisztrációs felületet. 2016 májusában került sor a kérdőívek tesztelésére, majd a szükséges javítások elvégzésére.

Az aktív hallgatók felmérését 2016. május 10-én indítottuk el. A Szent István Egyetem Neptun-felelőse egy-egy Neptun körüzenet formájában értesítette az aktív állományban lévő hallgatókat az online kérdőíves felmérésről. Ezt követően még két alkalommal (május 25-én és május 31-én) kaptak emlékeztető üzenetet az aktív hallgatók a DPR felmérésről. Az elérési arány az aktív hallgatóknál 100% volt.

Az aktív hallgatók figyelmét plakátokkal, évfolyam-felelősi megkeresésekkel és személyes meggyőzéssel hívtuk fel a kérdőív kitöltésének fontosságára, oktató kollégáinkat pedig kértük, hogy az órák keretében adjanak lehetőséget a hallgatóknak a kérdőív kitöltésére.

A felmérést 2016. június 15-én zártuk le. Záráskor az aktív hallgatók köréből 1431 fő töltötte ki a kérdőívet, ami a 8431 fős alapsokaság 16,97%-a.

1. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő aktív hallgatók megoszlása karok szerint a Szent István Egyetemen

Kar	Populáció (fő)	Populáció (%)	Kitöltött kérdőív (fő)	Kitöltött kérdőív (%)	Válaszadási ráta (%)
Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	344	4,08	51	3,56	14,83
Állatorvos-tudományi Kar	573	6,80	139	9,71	24,26
Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	517	6,13	109	7,62	21,08
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	2614	31,01	320	22,36	12,24
Gépészmérnöki Kar	1140	13,52	412	28,79	36,14
Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	1937	22,97	269	18,80	13,89
Ybl Miklós Építéstudományi Kar	1306	15,49	131	9,15	10,03
Aktív hallgatók összesen	8431	100	1431	100	16,97

Szerkesztette: Dr. Vinogradov Sergey

Forrás: SZIE DPR – Hallgatói felmérés 2016 ősz

2. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő aktív hallgatók megoszlása képzési szint szerint a Szent István Egyetemen

Képzési szint	Populáció (fő)	Populáció (%)	Kitöltött kérdőív (fő)	Kitöltött kérdőív (%)	Válaszadási ráta (%)
alapképzés (BA/BSc)	5794	68,72	969	67,71	16,72
mesterképzés (MA/MSc)	2115	25,10	344	24,04	16,26
egységes, osztatlan képzés	492	5,84	112	7,83	22,76
főiskolai képzés	30	0,36	6	0,42	20,00
SZIE aktív hallgatói összesen	8431	100	1431	100	16,97

Szerkesztette: Dr. Vinogradov Sergey

Forrás: SZIE DPR – Hallgatói felmérés 2016 őszi

3. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő aktív hallgatók megoszlása tagozat szerint a Szent István Egyetemen

Tagozat	Populáció (fő)	Populáció (%)	Kitöltött kérdőív (fő)	Kitöltött kérdőív (%)	Válaszadási ráta (%)
Nappali	5120	60,73	969	67,50	18,93
Levelező/ Távoktatás	3311	39,27	462	32,50	13,95
SZIE aktív hallgatói összesen	8431	100	1431	100	16,97

Szerkesztette: Dr. Vinogradov Sergey

Forrás: SZIE DPR – Hallgatói felmérés 2016 őszi

*4. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő aktív
hallgatók megoszlása nemek szerint a
Szent István Egyetemen*

Nem	Populáció (fő)	Populáció (%)	Kitöltött kérdőív (fő)	Kitöltött kérdőív (%)	Válaszadási ráta (%)
Férfi	4135	49,05	720	50,31	17,41
Nő	4296	50,95	711	49,69	16,55
SZIE aktív hallgatói összesen	8431	100	1431	100	16,97

Szerkesztette: Dr. Vinogradov Sergey

Forrás: SZIE DPR – Hallgatói felmérés 2016 ősz

A 4. táblázat alapján elmondható, hogy a válaszadók nemi aránya jól reprezentálja az alapsokaságot. Ez a későbbi kutatásokban lehetővé teszi a nemekkel kapcsolatosan felmerülő összefüggések vizsgálatát.

3.2 Végzett hallgatók felmérése

Vizsgált populáció: a Szent István Egyetem (és jogutódai) hagyományos egyetemi, főiskolai, alap-, mester és osztatlan mesterképzések/egységes osztatlan képzések végzett hallgatói. (A felmérés nem terjed ki a felsőfokú/felsőoktatási szakképzések, doktori képzések és a szakirányú továbbképzések hallgatóira).

A végzettek esetében a Szent István Egyetemen 2011-ben, 2013-ban illetve 2015-ben abszolutóriumot szerettek kérdeztük meg. Az alapsokaságot 8396 volt hallgató képezte, akik a végzés éve szerint az alábbi módon oszlottak meg: 2011-ben 2874 fő (34,23%), 2013-ban 3034 fő (36,14%), 2015-ben 2488 fő (29,63%) szerzett abszolutóriumot. Továbbá a Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Karán 2015-ben abszolutóriumot szerzett 122 hallgatót is bevontuk a diplomás pályakövető felmérésbe. 2015-ben a GFF-en végzett hallgatók jelen tanulmány elemzéseiben nem szerepelnek.

A vizsgált években, azaz 2011 és 2015 között a Szent István Egyetemen szervezeti átalakítások történtek, ami magában foglalta különböző karok integrációját, illetve kiválását. A 2011 - 2015 közötti végzési időszak szervezeti változásai az 5. táblázatban követhetőek nyomon. Az összevonások és a kiválások nem változtattak a felmérés alapsokaságán, minden a kezdeti szakaszban a SZIE-hez tartozó kar részt vett a felmérésben.

5. táblázat: A 2011 - 2015 közötti végzési időszak szervezeti változásai

Szent István Egyetem karai		
2011	2011 októberétől	2014 augusztusától
Alkalmazott Bölcsészeti Kar	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar
Állatorvos-tudományi Kar	Állatorvos-tudományi Kar	Állatorvos-tudományi Kar
Egészségtudományi és Környezetegészségügyi Intézet	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar
Gazdasági Kar	Gépészmérnöki Kar	Gépészmérnöki Kar
Gépészmérnöki Kar	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar
Pedagógiai Kar	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	Ybl Miklós Építéstudományi Kar
Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar		
Víz- és Környezetgazdálkodási Kar		
Ybl Miklós Építéstudományi Kar		Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Kar

Szerkesztette: Mészáros Ágnes

A felmérés folyamata:

Egyetemünkön a 2011-ben, 2013-ban és 2015-ben végzetek esetében is 2016. május 10-én indítottuk a felmérést. A Szent István Egyetem DPR informatikusa egy kör e-mailben értesítette a felmérésről azon végzett hallgatókat, akiknek a Neptunban szerepelt az e-mail címük.

Ezt követően még két alkalommal (május 23-án és június 3-án) kaptak emlékeztető e-mail üzenetet a végzetek. 1232 hallgatónak (a végzetek célsokaságának 14,67%-a) azonban nem volt e-mail címe, illetve már nem működött a Neptunban megadott e-mail címe, ezért őket a Karrier Iroda munkatársai postai úton értesítették a kérdőíves felmérésről. 34 hallgatót (az alapsokaság 0,4%-át) azonban postai úton sem sikerült elérni, mert már nem a Neptunban feltüntetett, illetve az alumni nyilatkozatukban megadott lakcímen élnek.

A kézbesíthetetlenül visszaérkezett levelek száma 2011-ben végzett hallgatók esetében 18 db, a 2013-ban abszolutóriumot szerzetek esetén 14 db, míg a 2015-ben végzetek körében 16 db. A felmérést a végzett hallgatók esetében is 2016. június 15-én zártuk le. A felmérés lezárásakor a 2011-ben végzett hallgatók 11,93%-a, a 2013-ban végzett hallgatók 15,13%-a, a 2015-ben végzett hallgatóknak pedig a 17,81%-a töltötte ki kérdőívünket.

6. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő végzett hallgatók megoszlása karok szerint a Szent István Egyetemen

	Kar	Populáció (fő)	Populáció (%)	Kitöltött kérdőív (fő)	Kitöltött kérdőív (%)
2011-BEN VÉGZETTEK	Alkalmazott Bölcsészeti Kar	328	11,41	40	11,66
	Állatorvos-tudományi Kar	103	3,58	17	4,96
	Egészségtudományi és Környezetegészségügyi Intézet	151	5,25	18	5,25
	Gazdasági Kar	246	8,56	29	8,45
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	1004	34,93	126	36,73
	Gépészmérnöki Kar	159	5,53	22	6,41
	Pedagógiai Kar	94	3,27	5	1,46
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	492	17,12	55	16,03
	Víz- és Környezetgazdálkodási Kar	126	4,38	5	1,46
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	171	5,95	26	7,58
	SZIE 2011-ben végzettek összesen	2874	100	343	100
2013-BAN VÉGZETTEK	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	306	10,09	33	7,19
	Állatorvos-tudományi Kar	102	3,36	23	5,01
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	410	13,51	65	14,16
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	1094	36,06	163	35,51
	Gépészmérnöki Kar	286	9,43	50	10,89
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	568	18,72	86	18,74
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	268	8,83	39	8,50
	SZIE 2013-ben végzettek összesen	3034	100	459	100
	Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar	135	5,43	26	5,87
2015-BEN VÉGZETTEK	Állatorvos-tudományi Kar	91	3,66	18	4,06
	Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar	269	10,81	49	11,06
	Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar	880	35,37	171	38,60
	Gépészmérnöki Kar	259	10,41	44	9,93
	Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar	567	22,79	87	19,64
	Ybl Miklós Építéstudományi Kar	287	11,54	48	10,84
	SZIE 2015-ben végzettek összesen	2488	100	443	100

Szerkesztette: Dr. Vinogradov Sergey

7. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő végzett hallgatók megoszlása képzési szint szerint a Szent István Egyetemen

	Képzési szint	Populáció (fő)	Populáció (%)	Kitöltött kérdőív (fő)	Kitöltött kérdőív (%)
2011-BEN VÉGZETTEK	alapképzés (BA, BSc)	1992	69,31	216	62,97
	mesterképzés (MA, MSc)	547	19,03	80	23,32
	egységes és osztatlan képzés	44	1,53	5	1,46
	egyetemi – hagyományos képzés	179	6,23	27	7,87
	főiskolai – hagyományos képzés	112	3,90	15	4,37
	SZIE 2011-ben végzettek összesen	2874	100	343	100
2013-BAN VÉGZETTEK	alapképzés (BA, BSc)	2138	70,47	272	59,26
	mesterképzés (MA, MSc)	741	24,42	147	32,03
	egységes és osztatlan képzés	77	2,54	20	4,36
	egyetemi – hagyományos képzés	43	1,42	7	1,53
	főiskolai – hagyományos képzés	35	1,15	13	2,83
	SZIE 2013-ban végzettek összesen	3034	100	459	100
2015-BEN VÉGZETTEK	alapképzés (BA, BSc)	1731	69,57	301	67,95
	mesterképzés (MA, MSc)	670	26,93	126	28,44
	egységes és osztatlan képzés	68	2,73	13	2,93
	egyetemi – hagyományos képzés	0	0,00	0	0,00
	főiskolai – hagyományos képzés	19	0,76	3	0,68
	SZIE 2015-ben végzettek összesen	2488	100	443	100

Szerkesztette: Dr. Vinogradov Sergey

8. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő végzett hallgatók megoszlása tagozat szerint a Szent István Egyetemen

	Tagozat	Populáció (fő)	Populáció (%)	Kitöltött kérdőív (fő)	Kitöltött kérdőív (%)
2011-BEN VÉGETTEK	Nappali	1496	52,05	164	47,81
	Levelező-távoktatás	1378	47,95	179	52,19
	SZIE 2011-ben végzettek összesen	2874	100	343	100
2013-BAN VÉGETTEK	Nappali	1655	54,55	245	53,38
	Levelező-távoktatás	1379	45,45	214	46,62
	SZIE 2013-ban végzettek összesen	3034	100	459	100
2015-BEN VÉGETTEK	Nappali	1490	59,89	263	59,37
	Levelező-távoktatás	998	40,11	180	40,63
	SZIE 2015-ben végzettek összesen	2488	100	443	100

Szerkesztette: Dr. Vinogradov Sergey

9. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő végzett hallgatók megoszlása nemek szerint a Szent István Egyetemen

	NEM	Populáció (fő)	Populáció (%)	Kitöltött kérdőív (fő)	Kitöltött kérdőív (%)
2011-BEN VÉGZETTEK	Férfi	1028	35,77	122	35,57
	Nő	1846	64,23	221	64,43
	SZIE 2011-ben végzettek összesen	2874	100	343	100
2013-BAN VÉGZETTEK	Férfi	1172	38,63	175	38,13
	Nő	1862	61,37	284	61,87
	SZIE 2013-ban végzettek összesen	3034	100	459	100
2015-BEN VÉGZETTEK	Férfi	1069	42,97	173	39,05
	Nő	1419	57,03	270	60,95
	SZIE 2015-ben végzettek összesen	2488	100	443	100

Szerkesztette: Dr. Vinogradov Sergey

3.3 Súlyozás

A súlyozás alapja a teljes mintavételi keret, kar, képzési szint és tagozat szerinti megoszlása volt. Több szempontú cellasúlyozást alkalmaztunk. A súlyváltozó háromdimenziós: a kar (hét kategória), a képzési szint (öt kategória) és a tagozat (kettő kategória). A végzett hallgatók esetén a súlyokat végzési évenként külön kezeltük és számítottuk.

A súlyváltozó értéke minél közelebb van egyhez, az adott csoport annál inkább valós arányának megfelelő mértékben szerepel a teljes mintában. Az érték egynél nagyobb azoknak a csoportoknak az esetében, amelyeket a valósnál kisebb arányban sikerült elérni, és egynél kisebb azokéban, amelyeket a valósnál nagyobb arányban sikerült elérni. Az egynél alacsonyabb súlyértékkel rendelkező réteg esetében a kitöltött kérdőívek aránya meghaladja az egyetemi szintű 16,97%-os átlagos kitöltési arányt az aktív hallgatói adatállománynál. A nulla értékű súly pedig arra utal, hogy az adott rétegbe tartozó hallgatókkal nem sikerült kitölteni egyetlen kérdőívet sem.

A 10. táblázat az aktív hallgatók súlyait foglalja össze. A végzett hallgatói súlyozás a három végzési évre külön-külön készült el, így az jelen tanulmányban terjedelemi okok miatt nem kapott helyet.

10. táblázat: A SZIE aktív hallgatóira vonatkozó kitöltési statisztikák és a minta reprezentativitását javító súlyok

	Képzési szint	Tagozat	Értékelhető kérdőívek (db)	Populáció (fő)	Kitöltési arány (%)	Súly
ÁOTK	BA/BSc	Nappali	16	53	30,19	0,5622
	MA/MSc	Nappali	11	28	39,29	0,4320
	Egységes, osztatlan	Nappali	112	492	22,76	0,7456
GTK	BA/BSc	Nappali	93	841	11,06	1,5349
	BA/BSc	Levelező és távoktatás	59	570	10,35	1,6398
	MA/MSc	Nappali	22	141	15,60	1,0878
	MA/MSc	Levelező és távoktatás	146	1062	13,75	1,2346
GÉK	BA/BSc	Nappali	268	694	38,62	0,4395
	BA/BSc	Levelező és távoktatás	45	164	27,44	0,6186
	MA/MSc	Nappali	37	103	35,92	0,4725
	MA/MSc	Levelező és távoktatás	62	179	34,64	0,4900
MKK	BA/BSc	Nappali	185	1137	16,27	1,0432
	BA/BSc	Levelező és távoktatás	20	236	8,47	2,0028
	MA/MSc	Nappali	44	304	14,47	1,1727
	MA/MSc	Levelező és távoktatás	20	260	7,69	2,2065
ABPK	BA/BSc	Nappali	20	93	21,51	0,7892
	BA/BSc	Levelező és távoktatás	31	251	12,35	1,3743
YBL	BA/BSc	Nappali	103	970	10,62	1,5984
	BA/BSc	Levelező és távoktatás	21	270	7,78	2,1823
	MA/MSc	Nappali	2	38	5,26	3,2249
	Főiskolai	Nappali	2	12	16,67	1,0184
	Főiskolai	Levelező és távoktatás	3	16	18,75	0,9052
GAEK	BA/BSc	Nappali	51	214	23,83	0,7122
	BA/BSc	Levelező és távoktatás	57	301	18,94	0,8963
	Főiskolai	Levelező és távoktatás	1	2	50,00	0,3395
SZIE aktív hallgatói (2016) összesen			1431	8431	16,97	-

Szerkesztette: Dr. Vinogradov Sergey

Jelen tanulmány eredményei a súlyok alkalmazásával készültek. Ettől néhány esetben tapasztalható eltérés, ebben az esetben azonban azt az adott helyen ezt feltüntettem.

4. Az abszolutóriumot szerzett hallgatók körében végzett felmérés eredményei

Elsőként a Szent István Egyetemen 2011-ben, 2013-ban és 2015-ben abszolutóriumot szerzett hallgatói kérdőívek eredményeit követhetjük nyomon. Négy téma köré csoportosítva az eredményeket az alábbiakban a diplomaszerezés időpontjáról, a felsőoktatásból a munka világába történő átmenetről, a munkaerőpiaci életútról és a végzett hallgatók jelenlegi (felmérés kori) munkaerőpiaci helyzetéről olvashatunk. Az eredmények a populációbeli súlyok alkalmazásával kerülnek bemutatásra. Az adatok feldolgozása az SPSS 22.0 szoftver segítségével történt.

Az ábrák értelmezésénél fontos kiemelni, hogy a lekérdezés időpontja a 2016-os év, és a megkérdezés az egy, három és öt éve végzettekre terjedt ki. Így például a 2011-es abszolutórium azt jelenti, hogy az öt éve végzett hallgatóink aktuális véleményét és munkaerőpiaci helyzetét kérdeztük meg.

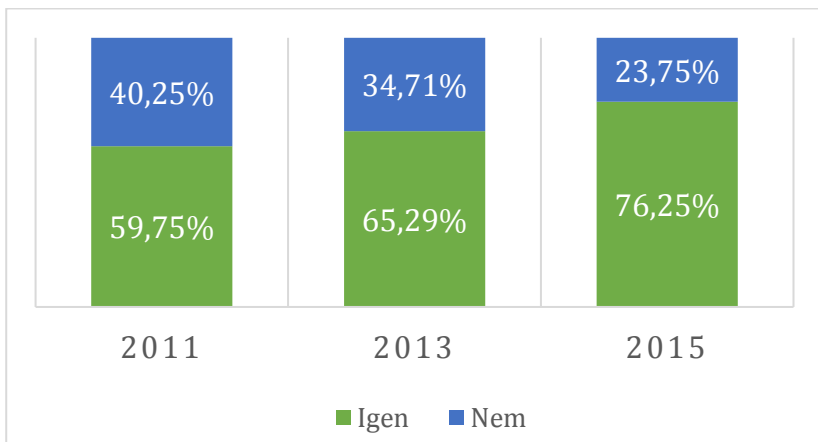
A vizsgálat célcsoportja a Szent István Egyetem (és utódintézményei) magyar nyelvű képzéseiben részt vevő, hagyományos egyetemi, főiskolai, az alap-, mester- és osztatlan mesterképzések/egységes osztatlan képzések végzett hallgatói.

A felmérés tehát nem terjedt ki a felsőfokú/felsőoktatási szakképzések, doktori képzések és a szakirányú továbbképzések hallgatóira, valamint az idegen nyelvű képzések hallgatóira sem. A vizsgálat azonban kiterjedt azokra a karokra, amelyek a felmérés kezdete óta a Szent István Egyetem karai közül kiváltak (pl. Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Kar).

4.1 A diplomaszerezés időpontja

Sokan elmondhatjuk magunkról, hogy van legalább egy olyan ismerősünk, aki egy felsőoktatási képzésben az abszolutóriumot megszerezte, de a diplomáját még nem tarthatja a kezében. A diploma késedelmes kézhezvételénél a leggyakoribb ok a nyelvvizsga hiánya. A médián keresztül hirdetett Diplomamentő Program (www.ofa.hu) is ezt a problémát kívánja orvosolni, ugyanis az abszolutórium megszerzése után a diploma fizikális kézhezvételéig gyakran évek telnek el.

1. ábra: Az abszolutórium után közvetlenül diplomáját is megszerezte?

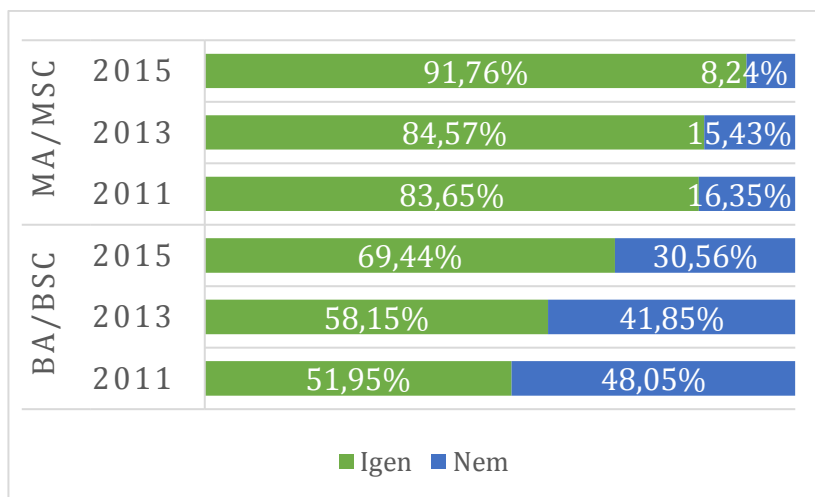

N=1240

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Az 1. ábra tanulsága szerint a 2011-ben végzettek álltak ezzel a kérdéssel a legrosszabbul, mivel 40,25%-uk nem vehette kézbe a diplomáját az abszolutórium megszerzése után közvetlenül. Ez a nem kívánatos jelenség javulást mutat, hiszen a 2013-ban végzeteknek már csak 34,71%-a, a 2015-ben végzeteknek pedig mindössze 23,75%-a nyilatkozta ugyanezt. Ez többek között annak köszönhető, hogy a nyelvvizsga már bemeneti követelménynek számít a felsőoktatási intézmény mester szintű képzésein, így ez az ok egyre kevésbé hátráltatja a diploma megszerzését. Ez a megállapítás alátámasztást nyerhet, ha ugyanezt a kérdést megvizsgáljuk képzési szintenként is.

2. ábra: Az abszolutórium után közvetlenül a diplomáját is megszerezte? –képzési forma szerinti bontás

N=1165

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 2. ábra azt mutatja be, hogy a késedelmes diplomaszerezés hogyan alakul a képzési forma szerint. Az ábrán csak a BA/BSc és az MA/MSc képzési formákat tüntettük fel, mert az egyéb képzési formák mintaelemszáma alacsony volt (lásd 7. táblázat). A 2. ábra alapján elmondható, hogy a késedelmes diplomaszerezés inkább jellemző a BA/BSc szakokon abszolutóriumot szerzettekre, mint az MA/MSc szakokon végzettekre. A 2011-ben az MA/MSc szakon abszolutóriumot szerzettek 83,65%-a, míg a BA/BSc szakokon végzettek csupán 51,95%-a kapta meg a diplomáját közvetlenül az abszolutórium megszerzése után. E jelenség lehetséges okaira később még kitérünk, azonban itt jelezzük, hogy az ok részben az egyes képzési formák bemeneti nyelvvizsga-követelményeiben keresendő.

Feltételezésünk szerint a finanszírozási forma hatással lehet a diploma megszerzésének időpontjára. Gyakran éri az a vád az állami ösztöndíjas hallgatókat, hogy nem érzékelik kellőképp a felsőoktatásban töltött idő fontosságát, súlyát és az általuk igénybe vett szolgáltatás értékét. Ez a feltételezés azt sugallja, hogy az állami ösztöndíjas hallgatók alacsonyabb arányban veszik kézhez diplomájukat az abszolutórium megszerzése után közvetlenül. Ezt az összefüggést egy egyszerű keresztábrázatos elemzéssel könnyen meg tudjuk vizsgálni.

11. táblázat: A finanszírozási forma és a diplomaszerzés időpontjának összefüggése a végzés éve szerint a Szent István Egyetemen

		Az abszolutórium után közvetlenül a diplomáját is megszerezte?		
		Igen	Nem	ÖSSZESEN
2011-BEN VÉGZETT ¹	Államilag támogatott/állami ösztöndíjas	68,9% 124 fő	31,1% 56 fő	100% 180 fő
	Költségtérítéssel/önköltséges	47,6% 59 fő	52,4% 65 fő	100% 124 fő
	Több finanszírozási formában is	56,4% 22 fő	43,6% 17 fő	100% 39 fő
	ÖSSZESEN	59,8% 205 fő	40,2% 138 fő	100% 343 fő
2013-BAN VÉGZETT ²	Államilag támogatott/állami ösztöndíjas	78,0% 177 fő	22,0% 50 fő	100% 227 fő
	Költségtérítéssel/önköltséges	52,8% 93 fő	47,2% 83 fő	100% 176 fő
	Több finanszírozási formában is	53,1% 26 fő	46,9% 23 fő	100% 49 fő
	ÖSSZESEN	65,5% 296 fő	34,5% 156 fő	100% 452 fő
2015-BEN VÉGZETT ³	Államilag támogatott/állami ösztöndíjas	81,5% 216 fő	18,5% 49 fő	100% 265 fő
	Költségtérítéssel/önköltséges	65,6% 80 fő	34,4% 42 fő	100% 122 fő
	Több finanszírozási formában is	73,6% 39 fő	26,4% 14 fő	100% 53 fő
	ÖSSZESEN	76,1% 335 fő	23,9% 105 fő	100% 440 fő

Megjegyzés:

¹ N=343; p<0,05; 0 db cella várható értéke <5

² N=452; p<0,05; 0 db cella várható értéke <5

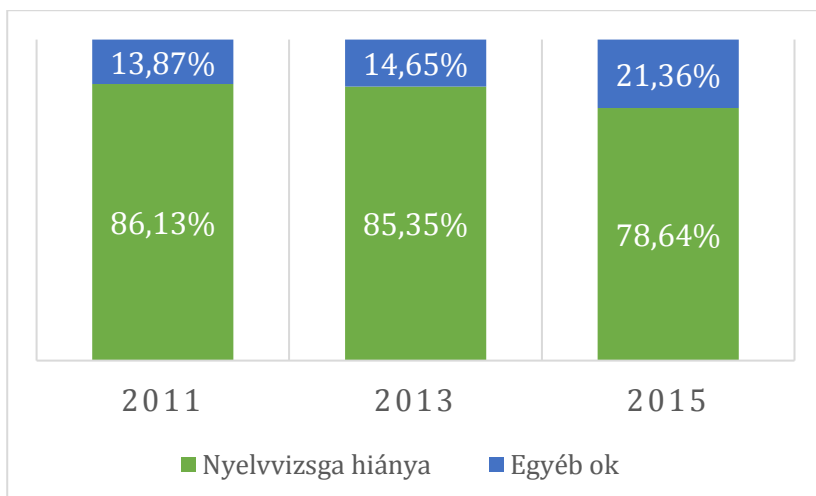
³ N=440; p<0,05; 0 db cella várható értéke <5

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Ezt tehát egy egyszerű statisztikai összefüggés vizsgálattal ellenőrizve – a 11. táblázat alapján – az látszik, hogy a statisztikai próba 95%-os megbízhatósági szinten ugyan igazolta a diploma szerzés időpontja és a finanszírozási forma közötti összefüggés meglétét, azonban az összefüggés a várthoz képest ellentétes irányú. A 2011-ben abszolutóriumot szerzett hallgatók esetén volt a legmagasabb azok aránya, akik nem szerezték meg a diplomát az abszolutórium után közvetlenül (40,2%). Ugyanezen csoport költségtérítéses hallgatói közül azonban a hallgatók több mint fele, 52,4%-a nem kapott diplomát, míg az állami ösztöndíjas hallgatóknak csak a 31,1%-a mondhatta el ezt magáról. Mivel ez a tendencia mind a három végzési évben kimutatható, ezért levonható az a következtetés, hogy az állami ösztöndíjas finanszírozási formában végzett hallgatók nagyobb eséllyel szerzik meg diplomájukat az abszolutórium után közvetlenül a költségtérítéses hallgatókhoz képest.

A következőkben azt vizsgáljuk, hogy a diploma késedelmes kézhezvételét mivel indokolták a megkérdezett végzett hallgatók.

3. ábra: Mi volt a késedelem oka?

N=397 (az abszolutórium után nem diplomázó válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Nem lehet kérdés, hogy a diploma késedelmes megszerzésének leggyakoribb oka a nyelvvizsga hiánya. Ez nem volt másként ez elmúlt években sem, az immár hatodik éve zajló DPR felmérések éves jelentéseiben ugyanezt láthatjuk.¹ A 2011 és 2015 közötti végzési éveket vizsgálva azonban e jelenség előfordulási gyakoriságának csökkenését tapasztalhatjuk. A 2011-ben végzettek esetén a diplomájukat késedelmesen megszerzők 86,13%-a állította, hogy a késői megszerzés oka a nyelvvizsga hiánya volt.

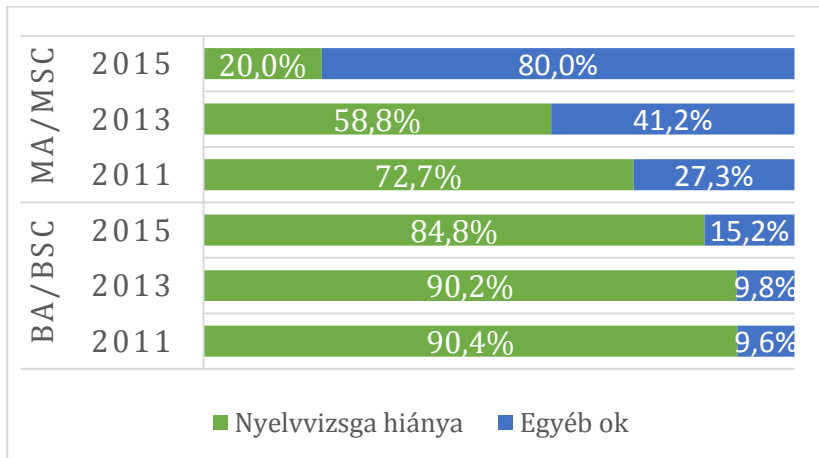
¹ Éves gyorsjelentések letölthetők a www.karrieriroda.szie.hu oldalról.

A négy évvel később, 2015-ben végzettek közül csak 78,64% állította ugyanezt.

A diploma késedelmes megszerzése az 1. ábra szerint tehát jelentősen visszaesett 2015-re, továbbá ezen belül csökkenő tendenciát mutat a nyelvvizsgahiányt említők aránya is.

A 2011-es és 2015-ös abszolutórium dátuma közötti változásokat érdemes a képzési forma szerint is megvizsgálni. A nyelvvizsga, mint kimeneti követelmény, már a BA/BSc szak esetén bevezetésre került. Ez a módosítás hozzájárult ahhoz, hogy az MA/MSc szakokon tanulók diplomaszerezését – a választott MA/MSc szaktól függően – már nem akadályozza a nyelvvizsga hiánya.

4. ábra: Mi volt a késedelem oka?
– képzési forma szerinti bontás

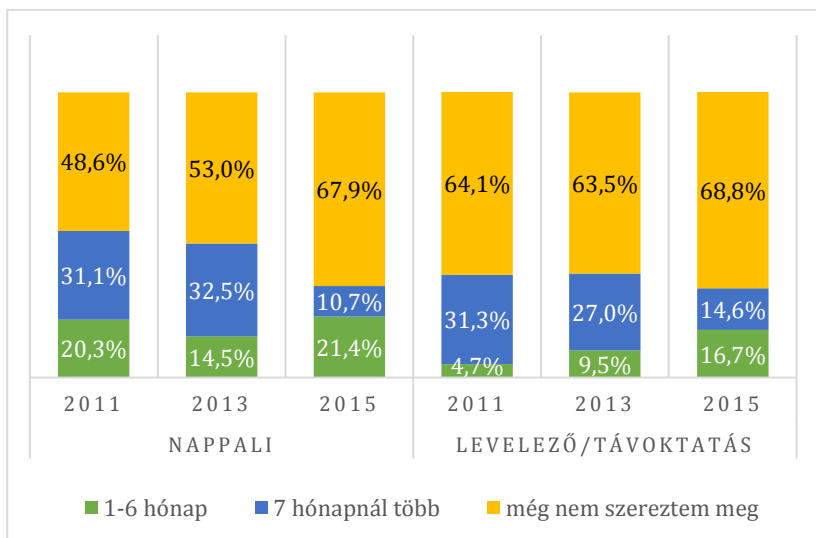
N=377 (az abszolutórium után nem diplomázó válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A képzési forma és a késedelmes diplomaszerezés oka közötti összefüggés nyomon követhető a 4. ábrán. A BA/BSc szakokon tanuló hallgatók késedelmes diplomaszerezésének egyértelmű, legfőbb oka a nyelvvizsga hiánya. A BA/BSc szak abszolválásakor tehát ezek a hallgatók nem rendelkeztek a szak által elvárt nyelvtudással, és ezt a tudást a képzés alatt sem sajátították el. Az MA/MSc szakok esetében – ha a hallgató olyan szakot választott – már a bemenetkor teljesíteni tudta a mester szak kimeneti nyelvvizsga követelményt, hiszen az alapszakos diploma megszerzéskor is már követelmény volt. Az MA/MSc szakok esetében tehát a 2015-ben végzettek körében már nem a nyelvvizsga a késedelmes diplomaszerezés legfőbb oka, 80%-ban ugyanis más okokat említettek a megkérdezett hallgatók. Ennek legfőbb oka az MSc szakok bemeneti követelményeinek változása, így sok esetben a hallgatók már a bemenetkor rendelkeztek a kimenetkor szükséges nyelvvizsga bizonyítvánnyal. Azok a 2015-ben abszolvált MA/MSc-s hallgatók, akik egyéb okokat is megemlítettek a kérdés megválaszolásakor, legnagyobb részt munkahelyi elfoglaltságaikra hivatkoztak, de akadt, aki családi okok miatt, vagy kutatási eredmények hiányában nem tudott szakdolgozatot készíteni, így nem tehetett záróvizsgát.

Megvizsgáltuk azt a feltételezést is, miszerint aki az abszolutórium megszerzése után közvetlenül nem szerzi meg a diplomát is, nagy eséllyel később sem fogja megtenni. Ebben a kérdésben különbség mutatkozik a képzési forma szerint, ezért ebben a bontásban szemléltetjük.

5. ábra: Az abszolutórium után hány hónappal szerezte meg a diplomát? – tagozat szerinti bontás

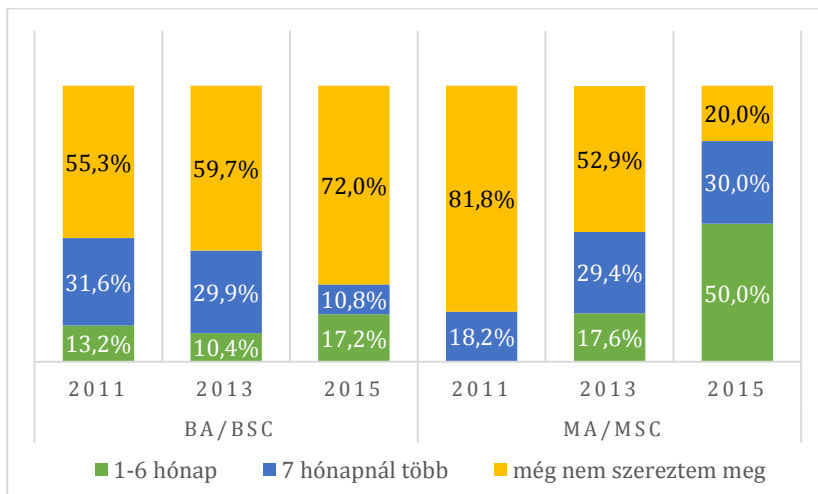
N=401 (az abszolutórium után nem diplomázó válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Ez különösen igaz lehet a levelező, illetve távoktatásos tagozatokon végzett hallgatókra, hiszen az 5. ábra tanulsága szerint a 2011-ben végzettek között a lekérdezéskor nem volt jelentősen alacsonyabb azok aránya (64,1%), akik az öt évvel ezelőtti abszolutórium óta már megszerezték diplomájukat azokhoz képest, akik 2015-ben abszolváltak, de még nem szereztek diplomát (68,8%). A nappali tagozatos hallgatók esetén a diplomaszerezés esélye az idő múlásával ugyan szembetűnőbben nő, de az öt éve abszolutóriumot szerzettek 48,6%-ának még mindig nincs a kezében az áhított diploma. Mindezek alapján elmondható tehát, hogy a nappali tagozatos hallgatók valamivel nagyobb

eséllyel kapják kézhez diplomájukat öt éven belül, a levelező/távoktatásos hallgatókhoz képest.

6. ábra: Az abszolutórium után hány hónappal szerezte meg a diplomát? – képzési forma szerinti bontás

N=381 (az abszolutórium után nem diplomázó válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

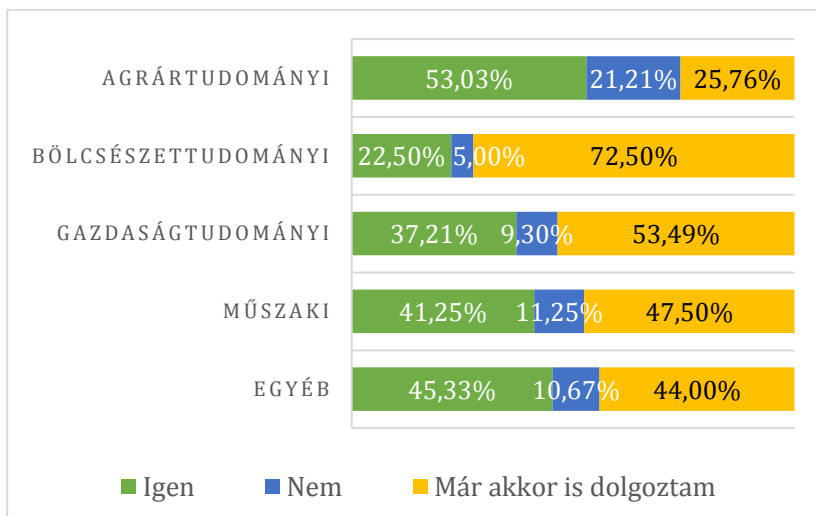
A három végzési év között jelentős differenciák állapíthatók meg a diplomaszerezés késési idejében. A legmarkánsabb különbségekről az MA/MSc szakokon végzett hallgatók körében beszélhetünk: a 2011-ben abszolvált, de oklevelet nem szerzett mesterszakos hallgatók több mint 80%-a a felmérés időpontjában sem szerezte meg a diplomát, a maradék közel 20%-uk pedig hét hónappal hosszabb késéssel jutott diplomájához.

A 2013-ban végzett mesterszakos hallgatók 17,6%-a az abszolutórium megszerzése után fél éven belül meg tudta szerezni a diplomát, a 2015-ben végzetteknél ez az arány már elérte a 50%-ot.

A BA/BSc szakokon diploma megszerzése nélkül abszolvált hallgatók esetében kedvezőbb a helyzet. A 2011-ben végzett alapszakos hallgatók 55,3%-a a felmérés időpontjáig sem jutott el a diplomáig, 2013-ban ez az arány emelkedett 59,7%-ra és 2015-ben elérte a 72%-ot. Az abszolutórium után fél éven belül diplomát szerzett alapszakos hallgatók aránya viszont nem mutat jelentős változást: 2011-ben közel 13,2%-ot, 2013-ban közel 10,4%-ot, 2015-ben pedig közel 17,2%-ot tett ki.

A továbbiakban arra a kérdésre keressük a választ, hogy ezek a hallgatók vajon oklevél nélkül is érvényesülni tudtak-e a munkaerő-piacon. Vannak olyan szakmák és olyan munkáltatók, ahol szakirányú diploma nélkül nem lehet állást betölteni, illetve ahol a szakirányú diploma nélkül nem tudnak munkaerőt felvenni. Gondoljunk csak az orvosi szakmára vagy a közigazgatás munkáltatóira. Éppen ezért szükséges ezt a kérdést képzési területenként vizsgálni. A Szent István Egyetemen hallgatói a felméréskor nyolc képzési területen tanultak. Ezek az agrártudományi, a bölcsészettudományi, a gazdaságtudományi, a műszaki, az orvos- és egészségtudományi, a pedagógusképzés, a társadalomtudományi valamint a természettudományi képzési területek. Az alacsony mintaelemszám indokolta, hogy a következő ábrákon a négy legnépesebb képzésen kívüli területeket összesítve szerepeltetjük.

7. ábra: Kilépett-e a munkaerőpiacra diploma nélkül, csak abszolutóriummal? – képzési terület szerinti bontás

N=401 (az abszolutórium után nem diplomázó válaszadók)

Megjegyzés: az ábra a súlyok alkalmazása nélkül készült, mert a súlyok csak végzési évenként értelmezhetők

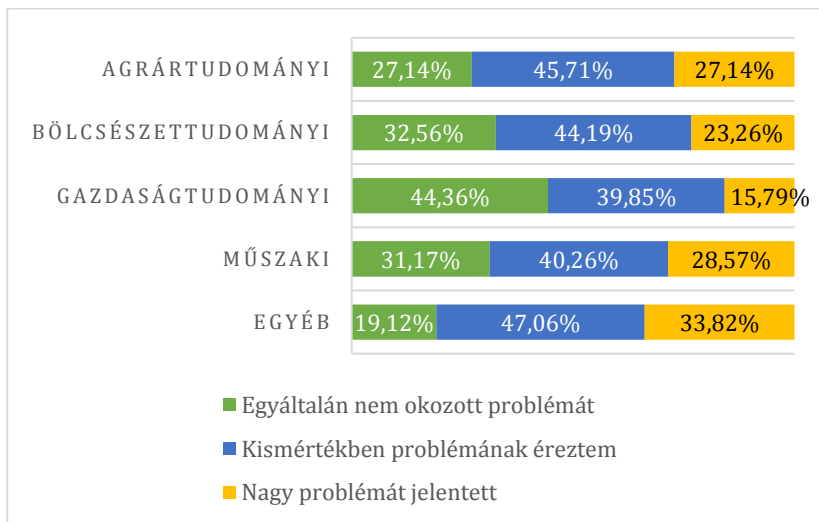
Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 7. ábra azt mutatja, hogy azok a hallgatók, akik abszolutórium után nem kapták kézhez a diplomájukat, milyen arányban tudtak kilépni a munkaerő-piacra. Bár a válaszadók száma nem túl magas (401 fő), mégis a válaszadók közül az agrártudományi képzési terület hallgatói mondhatók ebben a legsikeresebbnek, 53,03%-uk papír nélkül is el tudott helyezkedni. A bölcsészettudományi szakterületen végzettek számára a diploma hiánya nem jelentett különösebb problémát, mert

72,5%-uk már az abszolutórium megszerzésekor is dolgozott.

A 7. ábra eredményeinek megítéléséhez érdemes megvizsgálni továbbá, hogy a munkaerő-piacra való kilépés mennyire okozott problémát a csak abszolutóriummal rendelkezők számára.

8. ábra: Érti/érezte-e a diploma hiányát a munkaerő-piaci érvényesülésben? – képzési terület szerinti bontás

N=395 (az abszolutórium után nem diplomázó válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 8. ábra a négy fő képzési terület szerint mutatja be a diploma nélküli munkaerő-piaci érvényesülés esélyeit.

A diploma hiánya leginkább az egyéb (orvos- és egészségügyi, pedagógusképzés, társadalomtudományi és természettudományi) képzési területeken abszolvált hallgatóknak jelentett komolyabb problémát: egyharmaduk nagy problémának érezte az oklevél hiányát a munkaerőpiaci érvényesülésben.

A gazdaságtudományi képzési területen diploma megszerzése nélkül abszolvált hallgatók 44,36%-ának egyáltalán nem okozott problémát az oklevél hiánya, s csak 39,85%-uk érezte kismértékben problémának a diploma hiányát. Az agrártudományi és mőszaki képzések esetében nagyobb a papír iránti igény a munkaerőpiacon. A mőszaki képzéseket abszolvált hallgatók 28,57%-a, az agrártudományi képzések esetében pedig a diploma nélkül végzett hallgatók 27,14%-a komoly problémának érezte az oklevél hiányát.

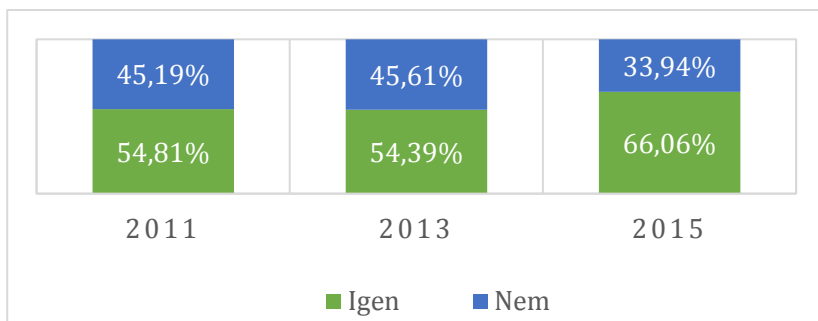
4.2 Átmenet a felsőoktatásból a munka világába

A felsőoktatási intézményből a munka világába történő átlépés a társadalmi beilleszkedés egyik fontos kiindulópontja, ami gyakran hosszú távon is meghatározza a fiatalok életútját, társadalmi pozícióját, munkaerőpiaci helyzetét. Gazdasági és szociális szempontból egyaránt lényeges, hogy a frissdiplomások a megfelelő tudás birtokában, szakmailag felkészülten lépjenek ki a munkaerőpiacra.

A következőkben azt vizsgáljuk, hogy a Szent István Egyetemen 2011-ben, 2013-ban és 2015-ben végzett hallgatóknak hogyan sikerült ez az átmenet a diplomaszerezés után.

A 9. ábra bemutatja, hogy a hallgatók többsége már a végzettség megszerzése előtt is végzett a tanulmányaihoz kapcsolódó szakmai munkát. Míg a 2011-es évben végzettségük megszerzése előtt a hallgatók 54,81%-a, 2013-ban a hallgatók 54,39%-a, addig a 2015-ös évben kiugróan magas arányban, 66,06%-ban már bizonyos szakmai gyakorlattal rendelkeztek a hallgatók végzettségük megszerzése előtt. Ez egyben azt is jelenti tehát, hogy a hallgatók többsége a diploma megszerzése után úgy lép a munkaerőpiacra, hogy már van szakmai tapasztalata. Feltételezésünk szerint a diplomaszerezés előtti szakmai munka eltérő mértékben jellemző a nappali és a levelező/távoktatásban résztvevő hallgatókra, ezt vizsgáljuk a következőkben.

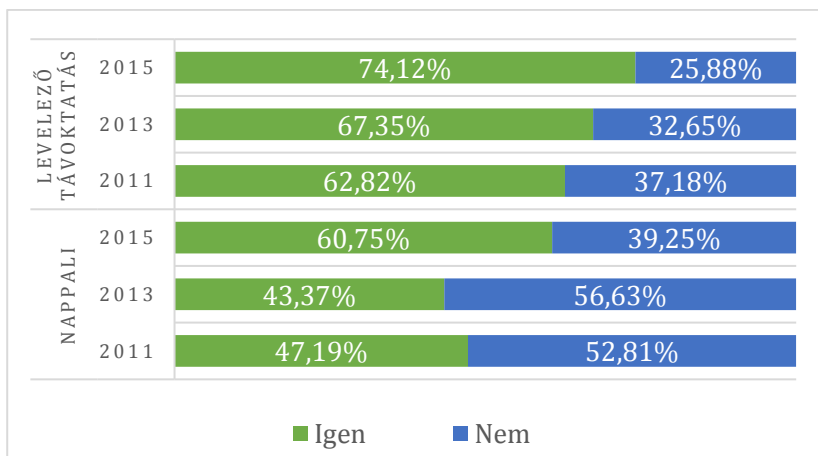
9. ábra: Végzettsége megszerzése előtt végzett-e tanulmányaihoz kapcsolódó (szakmai) munkát?

N=1241

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

10. ábra: Végzettsége megszerzése előtt végzett-e tanulmányaihoz kapcsolódó (szakmai) munkát? – tagozat szerinti bontás

N=1241

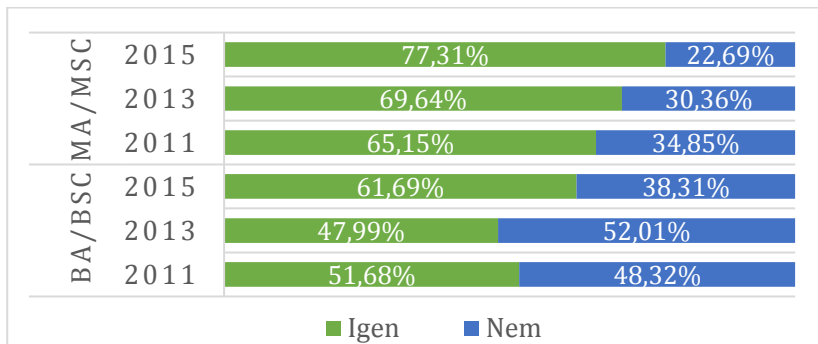
Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 10. ábra a tagozatok szerint mutatja be a hallgatók szakmai tapasztalatát. Az ábra szerint a nappali tagozatos hallgatók kisebb arányban folytattak végzettségük megszerzése előtt tanulmányaikhoz kapcsolódó munkát mindhárom vizsgált évben. A 2011-ben végzett nappali tagozatos hallgatók 47,19%-a, a levelező/távoktatásban részt vevők 62,82%-a már végzett szakmai munkát tanulmánya befejezését megelőzően.

2013-ra az eltérés tovább nőtt: a nappali tagozaton tanuló hallgatók 43,37%, míg a levelező/távoktatásban résztvevők 67,35%-a dolgozott a szakmában végzettsége megszerzése előtt. A 2015-ben végzett nappali tagozatos hallgatók ugyan még nem folytattak akkora arányban szakmai munkát végzettségük megszerzése előtt, mint a levelező/távoktatásban tanulók, de az arányok már jóval közelebb állnak egymáshoz. A nappali tagozatos hallgatók 60,75%-a, míg a levelező/távoktatásban résztvevő hallgatók 74,12%-a végzett a tanulmányaihoz kapcsolódó szakmai munkát.

A levelező/távoktatásban résztvevő és nappali tagozatos hallgatók közötti különbségek tehát az idő előrehaladtával kiegyenlítődni látszanak: 2011-ben 15,63%, 2015-ben már csak 13,37% volt a különbség a diplomaszerezés előtti szakmai munkavégzés tekintetében.

11. ábra: *Végzettsége megszerzése előtt végzett-e tanulmányaihoz kapcsolódó (szakmai) munkát? – képzési forma szerinti bontás*

N=1166

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 11. ábra adataiból a három végzési évet tekintve pozitív tendencia mutatható ki az abszolutorium megszerzése előtt végzett szakmai tanulmányokhoz kapcsolódó munkavégzés tekintetében. Amennyiben jó eredménynek tekintjük azt, hogy a hallgatók munkatapasztalatot szereznek a végzettségük megszerzése előtt, akkor a legjelentősebb eredményről az MA/MSc szakokon végzett hallgatók körében beszélhetünk: a 2015-ben abszolvált mesterszakos hallgatók 77,31%-a végzett szakmai munkát diplomája megszerzése előtt.

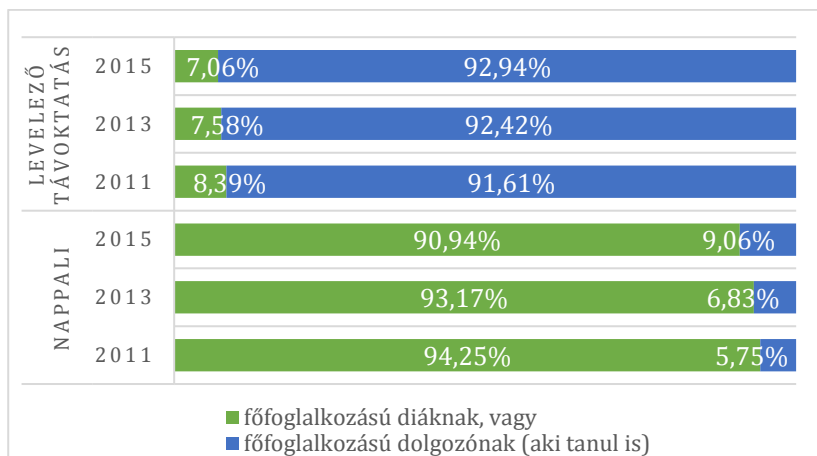
A 2013-ban végzett mesterszakos hallgatók 69,64%-a, 2011-ben pedig 65,15% volt azon hallgatók aránya, akik a végzettségüknek megfelelő szakmai munkát láttak el.

A BA/BSc szakokon a diploma megszerzése előtt kevesebb hallgatónak sikerült szakmai munkát végeznie.

A 2015-ös év mondható ebből a szempontból a legeredményesebbnek. Ebben az évben a hallgatók csupán 38,31%-a, 2013-ban 52,01%-a, míg 2011-ben 48,32%-a nem szerzett szakmai tapasztalatot a végzettség megszerzése előtt.

Aki felsőoktatási intézményben tanít, az tapasztalatból tudhatja, hogy a tanulmányok melletti munkavégzés egyáltalán nem ritka eset, még nappali tagozaton sem. Ezzel kapcsolatban kíváncsiak voltunk arra, hogy a végzett hallgatók miképpen látták saját szerepüket az intézményen belül. Dolgozóként vagy hallgatóként tekintettek inkább magukra? Ezt a kérdés mindenkinek feltettük, nem csak azoknak, akik dolgoztak tanulmányaik alatt.

12. ábra: Ön a kérdőív alapjául szolgáló felsőfokú képzése során jellemzően minek tekintette magát inkább? – tagozat szerinti bontás

N=1241

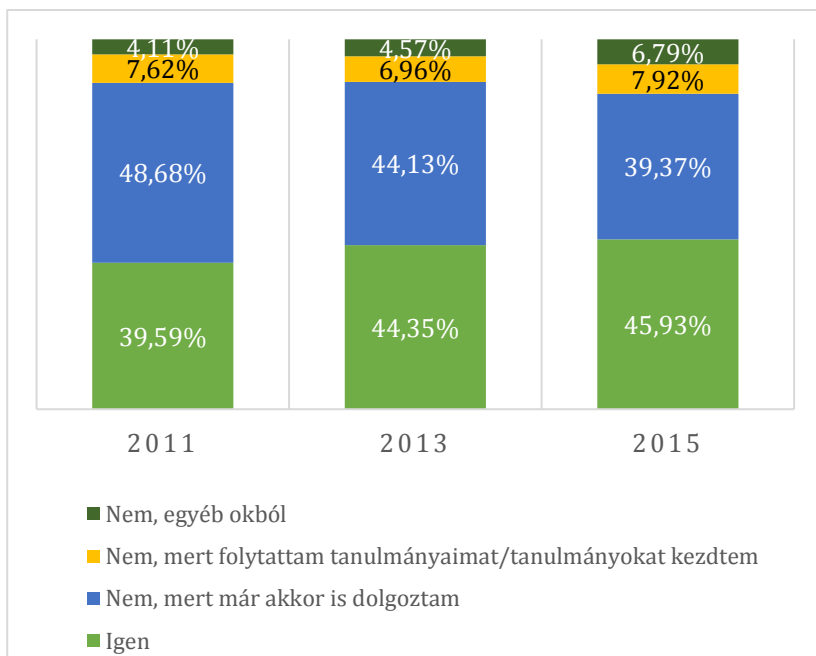
Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 12. ábra markáns különbséget mutat a hallgatók intézményen belül betöltött szerepéről abban a tekintetben, hogy minek tekintik magukat inkább a hallgatók: főfoglalkozású diáknak, vagy dolgozónak.

Elmondhatjuk azt, hogy a két fő tagozat létjogosultságát mutatják az eredmények. A nappali tagozatos hallgatók csekély, 10% alatti hányada tekinti csak magát a vizsgált időszakban inkább dolgozónak, mint diáknak, annak ellenére, hogy többségük végzett szakmai munkát tanulmányai alatt.

Ennek ellenkezője mondható el a levelező, illetve távoktatásban résztvevő hallgatók válaszáiról. 10% alatti azon távoktatásban résztvevő hallgatók aránya, akik inkább diáknak vallották magukat. Némi ellentmondást tartalmaz a 12. ábra eredménye a 10. ábrán bemutatott adatokhoz képest, amely szerint 2015-ben a távoktatásban résztvevő hallgatók válaszaiból az tűnik ki, hogy 74,12%-uk végzett a tanulmányai alatt szakmai munkát, mégis sokkal nagyobb arányuk vallotta magát főfoglalkozású dolgozónak ebben az időszakban.

13. ábra: Az abszolutórium megszerzése után közvetlenül keresett-e munkát?

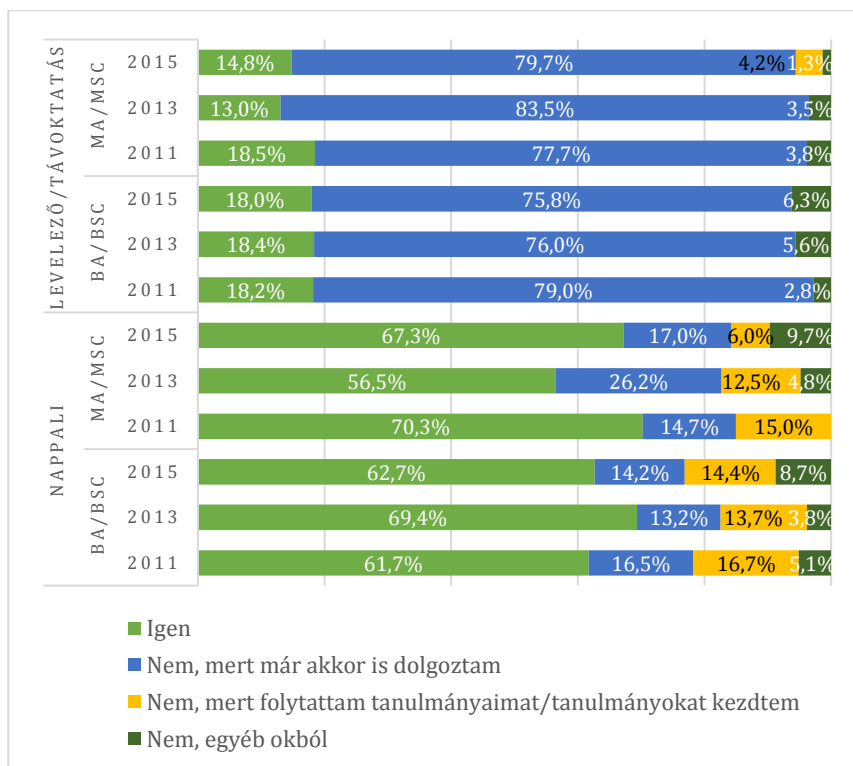
N=1243

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 13. ábra szerint a SZIE diákjai körében végzett, felmérésben részt vett hallgatók rendkívül sikeresen léptek a munka világába mindhárom vizsgált évben. 2011-ben a hallgatók 48,68%-a az abszolutórium megszerzésekor már dolgozott, 39,59%-uk pedig közvetlenül utána kezdett munkát keresni. 7,62% volt azok aránya, akik továbbtanulás miatt nem kerestek munkát.

Az arányok mindhárom évben hasonlóan alakultak azzal a különbséggel, hogy a 2015-ben végzettek közül közvetlenül az abszolutórium megszerzése után kevesebben – majdnem 10 százalékkal kevesebben – nyilatkozták azt, hogy már munkaviszonyban álltak.

14. ábra: Az abszolutórium megszerzése után közvetlenül keresett-e munkát? – tagozat és képzési forma szerinti bontás

N=1165

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 14. ábra tagozat és képzési forma szerinti bontásban mutatja be az abszolutóriumot szerzettek munkakeresését a vizsgált három évben.

Elsőként az alap- és mesterképzésben tanulókat érdemes összehasonlítani a nappali tagozatos hallgatók körében. A nappali tagozatosokról elmondható, hogy a mester fokozattal abszolválók nagyobb arányban kerestek munkát az abszolutórium megszerzése után közvetlenül. Ez alól kivétel a 2013-as év, amikor a BA/BSc szakos hallgatók nagyobb arányban kerestek munkát az abszolutórium megszerzése után közvetlenül az MA/MSc hallgatókhoz képest.

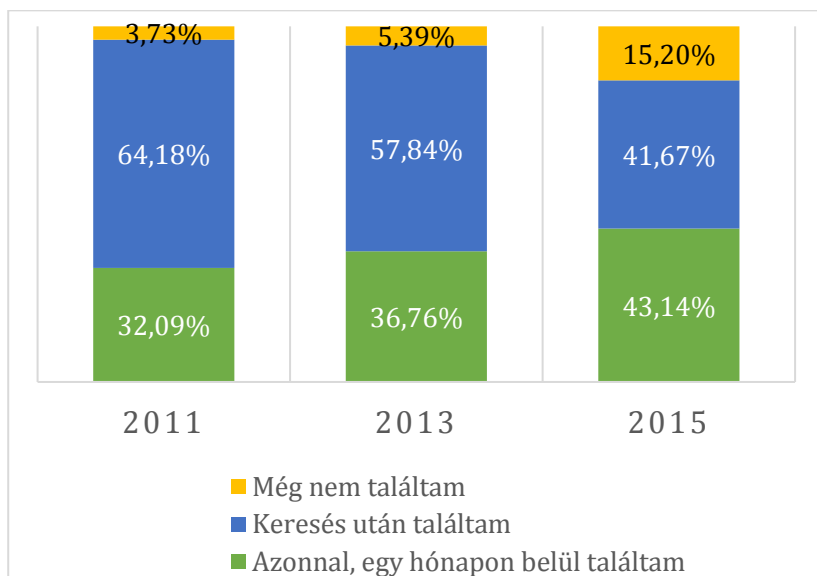
Továbbá érdemes megfigyelni, hogy a 2013-ban abszolválók között kiemelkedően magas volt azok aránya, akik azért nem kerestek munkát az abszolutórium megszerzése után, mert már akkor is dolgoztak. Ugyanakkor ez a növekedés 2015-re visszaesett 17,0%-ra, vagyis az adatok alapján nem beszélhetünk tendenciaszerű növekedésről.

Amíg a nappali tagozatos képzésben résztvevő hallgatók jellemzően a tanulmányaik végeztével keresnek munkát, addig a levelező/távoktatásban résztvevő hallgatók nagy többsége már a tanulmányai alatt is dolgozott. Amíg a BA/BSc nappali tagozatos hallgatók mindhárom vizsgált évben 60% feletti arányban kerestek munkát, addig ebben a képzésben részt vevő levelező/távoktatásban tanuló hallgatók 18%-hoz közeli arányban; hiszen többségük már az abszolutórium megszerzésekor is dolgozott. Szembetűnő jelenség, hogy a levelező/távoktatásban résztvevő hallgatók közül szinte senki sem válaszolta, hogy továbbtanulás miatt nem keresett

munkát az abszolutórium megszerzése után, míg a nappali tagozatos hallgatók több mint 10%-a nyilatkozta ugyanezt. Ez nem meglepő, hiszen a levelező tagozatosokról tudjuk, hogy többségük már munka mellett végzi tanulmányait.

Ezek után érdemes megvizsgálni, hogy a munkakeresők mennyire voltak sikeresek. Ezt a kérdést csak azon hallgatóknak tettük fel, akik korábban munkakeresésről számoltak be.

15. ábra: Az abszolutórium megszerzése után talált-e munkát?

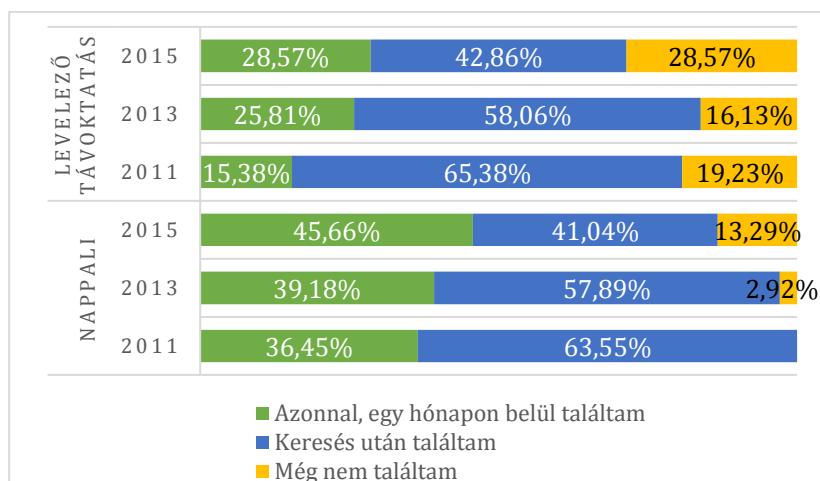
N=541 (az abszolutórium után munkát kereső válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 15. ábra tehát csak azon hallgatók válaszait tükrözi, akik munkát kerestek az abszolutórium megszerzése után közvetlenül. Pozitív fejleményként értelmezhető, hogy a vizsgált három évben egyre nő azok aránya, akik egy hónapon belül találtak munkát. Amíg a 2011-ben végzett hallgatók 32,09%-a, a 2013-ban végzetteknek pedig 36,76%-a, addig a 2015-ben abszolutóriumot szerzett fiataloknak már 43,14%-a azonnal, vagy egy hónapon belül talált munkát.

Ugyanezt a kérdést érdemes megvizsgálni a nappali és levelező tagozatosok esetében, valamint a képzési forma szerint is.

16. ábra: Az abszolutórium megszerzése után talált-e munkát? – tagozat szerinti bontás

N=541 (az abszolutórium után munkát kereső válaszadók) ebből 91 fő levelező/távoktatásban résztvevő

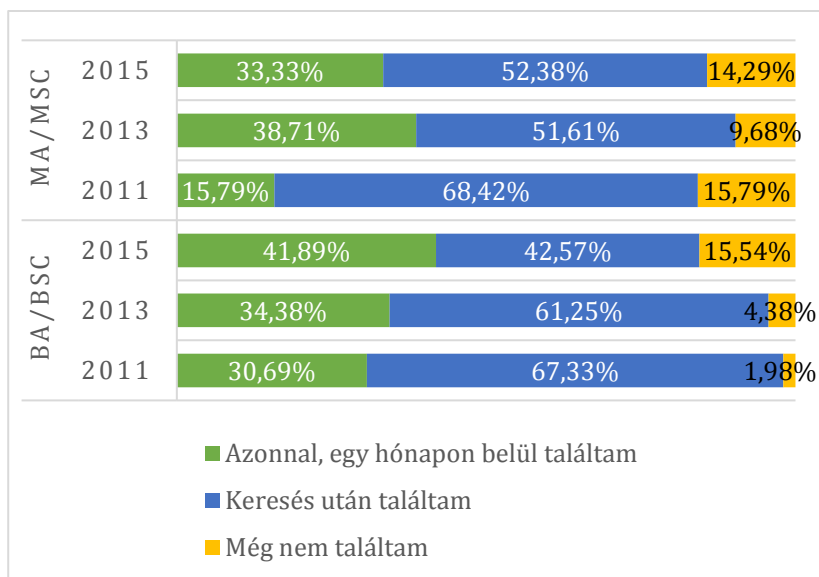
Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 16. ábra alapján elmondható, hogy azok a nappali tagozatos hallgatók, akik az abszolutórium megszerzésekor nem rendelkeztek munkaviszonnyal, azonban a végzés után közvetlenül kerestek munkát, jó eséllyel azonnal el is tudtak helyezkedni. Az abszolutórium három évének átlagában ez az arány közel 40%. Ugyanez nem mondható el a levelező/távoktatásban részt vevő hallgatókról, ahol a három év átlaga 23% körüli, vagyis jóval alacsonyabb a nappali tagozatos hallgatókéhoz képest.

Ezek alapján az a következtetés vonható le, hogy az álláskeresésben sikeresebbek voltak a nappali tagozaton végzettek. A 2011-ben végzettek között egyetlen olyan nappali tagozatos hallgató sem volt, aki az abszolutórium megszerzése óta még ne talált volna munkát. Az egy éve (2015-ben) végzetteknek is csak csekély aránya, a válaszadók 13,29%-a nem talált munkát a keresés ellenére sem. A levelező tagozatosok között jóval jelentősebb ez az arány. A 2011-es abszolutórium óta 13,29%-uk, a 2015-ös abszolutórium óta pedig 28,57%-uk nem talált munkát.

Az egyes éveket összehasonlítva mind a nappali, mind pedig a levelező tagozaton végzett hallgatókról elmondható, hogy egyre nagyobb arányban vannak azok a végzettek, akik az abszolutórium megszerzése után azonnal találtak munkát. Ez a nappali tagozaton a 2015-ben végzettek körében eléri a 45%-ot.

17. ábra: Az abszolutórium megszerzése után talált-e munkát? – képzési forma szerinti bontás

N=542 (az abszolutórium után munkát kereső válaszadók) ebből 92 fő MA/MSc képzési formában résztvevő

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Az abszolutórium megszerzése utáni munkaerő-piaci sikerességet megvizsgáltuk a képzési forma szerinti bontásban is. Természetesen itt is csak azokra vonatkozott a kérdés, akik az abszolutórium után munkát kerestek. A 17. ábrán láthatjuk, hogy a BA/BSc képzési formában 2011-ben és 2013-ban végzett hallgatók kevesebb mint 5%-a nem talált keresés ellenére sem munkát. Az MA/MSc szakokon végzetteknél ez az arány jóval magasabb, a 2011-ben végzettek 15,79%-a, a 2013-ban végzettek

9,68%-a a felmérés időpontjáig sem talált munkát. Mindezek alapján felmerül a kérdés, hogy a BA/BSc szakokon végzett diákok valóban sikeresebbek-e munkakeresésben, vagy csak a kialakult minta okozta ezt a mértékű torzítást. Az okok latolgatása kapcsán felmerülhet az alapszakot végzettek alacsonyabb fizetési igénye, amely hozzásegítheti őket a munkaerő-piacon való könnyebb és gyorsabb elhelyezkedésben.

Munkakeresési sikeresség szempontjából leggyengébb év a 2011-es végzési év volt, amikor mind a BA/BSc, mind pedig az MA/MSc képzési formában tanulók a legalacsonyabb arányban találtak azonnal munkát. Ez összefüggésbe hozható a munkaerő-piacra is kiható gazdasági válsággal, ami rányomta a bélyegét a frissdiplomások elhelyezkedési esélyeire is.

A munkaerő-piacon való elhelyezkedést különböző stratégiák felhasználásával végzik a frissdiplomások. Vannak, akik kapcsolati tőkéjüket vetik be az álláskeresésnél és vannak, akik rábízák magukat a cégek saját kiválasztási folyamataira. Így például elküldik önéletrajzukat különböző cégekhez, vagy állásportálokon regisztrálnak, illetve az áhított cég honlapját böngészve akadnak nyitott pozíciókra.

A 12. táblázat összefoglalást ad arról, hogy a három vizsgált végzési év hallgatói a felméréskor milyen munkaerőpiaci státusszal rendelkeztek. Az 1245 kérdőívet kitöltő végzett hallgatóból a felmérés idején 81,45% alkalmazottként dolgozott.

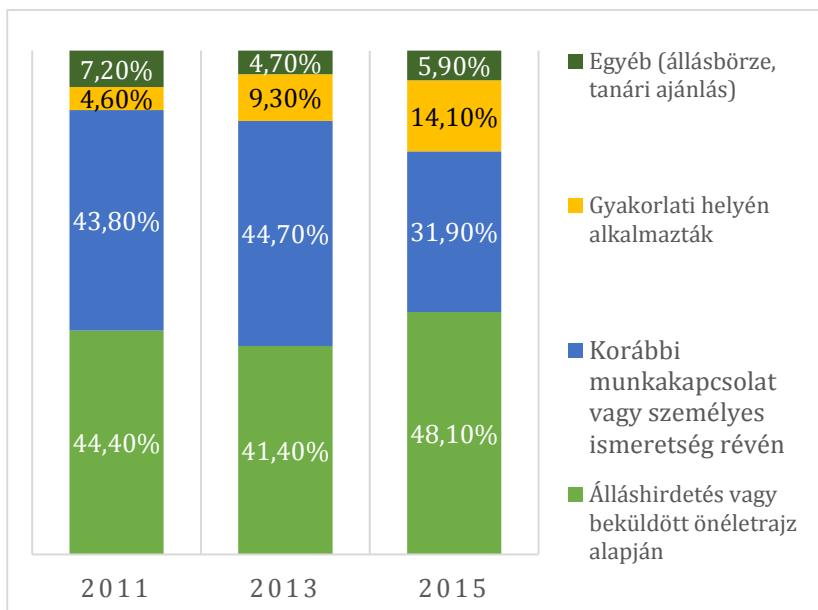
12. táblázat: Mi az Ön jelenlegi fő munkaerő-piaci státusza?

	Fő	%
Alkalmazott	1014	81,45
Önfoglalkoztató, önálló vállalkozó, (szellemi szabadfoglalkozású)	38	3,05
Vállalkozó	48	3,86
Munkanélküli	34	2,73
Nappali tagozaton tanuló diák	57	4,58
GYES-en, GYED-en (GYET-en) van	48	3,86
Háztartásbeli, egyéb inaktív (eltartott)	6	0,48
Összesen	1245	100

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Kíváncsiak voltunk, hogy a frissdiplomások első elhelyezkedése során milyen arányban alkalmazták a fenti stratégiákat. Itt természetesen csak azok véleménye volt mérvadó, akik az abszolutórium megszerzése óta már el tudtak helyezkedni, ezeket a válaszokat követhetjük nyomon a 18. ábrán.

18. ábra: *Hogyan jutott az abszolutórium utáni első munkájához?*

N=542 (az abszolutórium után munkát kereső válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 18. ábra bemutatja végzett hallgatók első munkához jutásának módját. A 2011-ben végzettek jellemzően két válaszlehetőséget jelöltek be, a korábbi munkakapcsolat vagy személyes ismeretséget, illetve az álláshirdetés vagy a munkáltatónál való közvetlen jelentkezést. Az álláshirdetésekre történő jelentkezés a 2011-ben végzettek számára nem adott annyi lehetőséget, mint a 2015-ben végzett hallgatóknak; ők inkább a korábbi munkakapcsolatokat tudták hasznosítani.

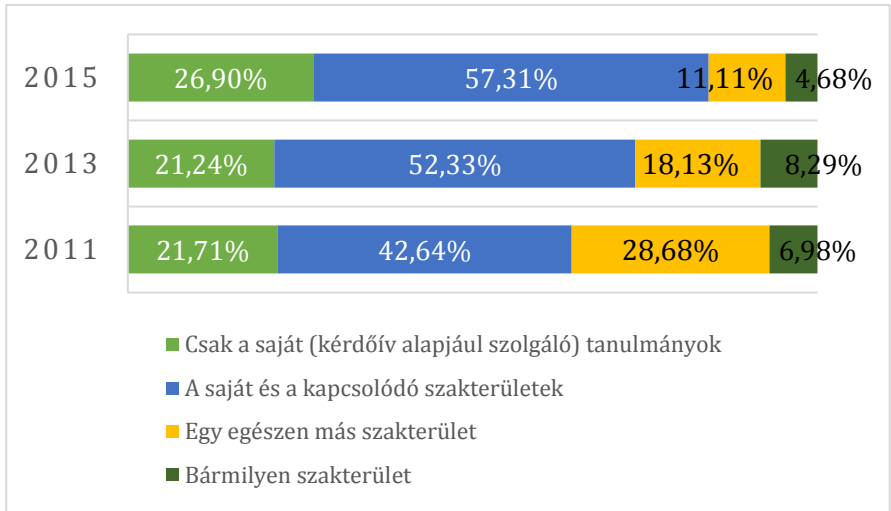
Egyértelműen növekszik a gyakorlati helyen megszerezett munkatapasztalatból adódó elhelyezkedés: a 2011-ben abszolvált hallgatók 4,60%-át, 2013-ban 9,30%-át és 2015-ben a 14,10%-át korábbi gyakorlati helyén alkalmazták.² A diákok gyakorlati helyen történő elhelyezkedése/képzése tehát egyre inkább egy későbbi munkalehetőséget is hozhat magával.

A végzett hallgatók a zárt kérdésben megadott válaszok mellett – amennyiben nem találták meg a rájuk jellemző válaszlehetőséget – maguk adhatták meg a megfelelő választ. 25 ilyen válasz érkezett, melyek közül többen említik a diákmunka szerepét, hiszen diákmunka után alkalmazták őket az adott cégnél. Vannak olyanok is, akiket fejedelmük célzottan keresett meg, és olyanok, akik saját családi vállalkozásukban kaptak helyet, vagy akik szakdolgozatuk kapcsán kerestek fel egy céget, ahol később alkalmazták őket.

A következőkben azt vizsgáljuk meg, hogy a hallgatók elhelyezkedése valóban végzettségüknek köszönhető-e, vagyis hogy az általuk végzett munka az elvégzett szakterületének felel meg, vagy egy egészen más szakterület ismeretei szükségesek a munka ellátásához. Ebben a kérdésben jelentős elmozdulás látszik ugyanis a három vizsgált hallgatói csoportban.

² A cellák sztenderdizált reziduumaik itt jelentős eltérésre utalnak.

19. ábra: Véleménye szerint milyen szakterületen végzett tanulmányok felelnek meg a legjobban ennek a munkának?

N=1104

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Végzett hallgatóinkat megkérdeztük, hogy a jelenlegi munkahelyükön betöltött munkakör véleményük szerint milyen szakterületű képzést igényel leginkább. A 19. ábra ennek eredményeit foglalja össze.

Jó hírnek tekinthető, hogy évről évre csökken azon végzettek aránya, akik szerint jelenlegi munkájuk egy egészen más szakterületet igényel, mint amiről diplomájuk szól. A 2011-ben végzett hallgatók 28,68%-a véli úgy, hogy jelenlegi munkája egészen más szakterületet érint, mint amit a Szent István Egyetemen tanult.

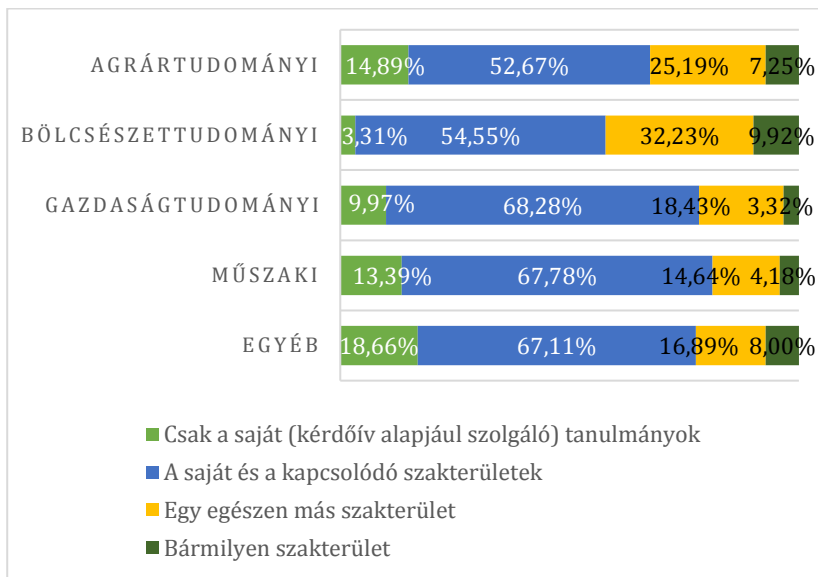
Ez az arány jelentősen mérséklődött a 2015-ben abszolutoriumot szerettek esetében, ugyanis közülük 11,11% vélekedett ugyanígy. A 2015-ben végzett válaszadók közel 85%-ban olyan munkakörben dolgoznak, ahol a végzettségüknek megfelelő, vagy ahhoz kapcsolódó szakterülettel foglalkozhatnak. A 2011-ben abszolutoriumot szerzett hallgatók 64%-a nyilatkozott ugyanígy.

Ugyanezt megvizsgálva képzési területenként azt láthatjuk, hogy az agrár és a műszaki képzési terület az, ahol leginkább hasznosítani tudják a hallgatók a képzésen szertett ismereteket, hiszen ezeken a területen válaszolták legnagyobb arányban azt a hallgatók, hogy csak a saját szakterületükön szerzett diplomájuk felel meg a végzett munkának.

Figyelemre méltó továbbá, hogy a bölcsészettudományi szakterületen végzettek – a többi területhez képest – magas arányban válaszolták azt, hogy munkájuknak egy egészen másik szakterület felel meg. Mindez azt sugallja, hogy a szakterületen való elhelyezkedés eltérő módon érvényesül a különböző képzési területek hallgatói körében.

Ezt a 20. ábra szemlélteti.

20. ábra: Véleménye szerint milyen szakterületen végzett tanulmányok felelnek meg a legjobban ennek a munkának? – képzési terület szerinti bontás

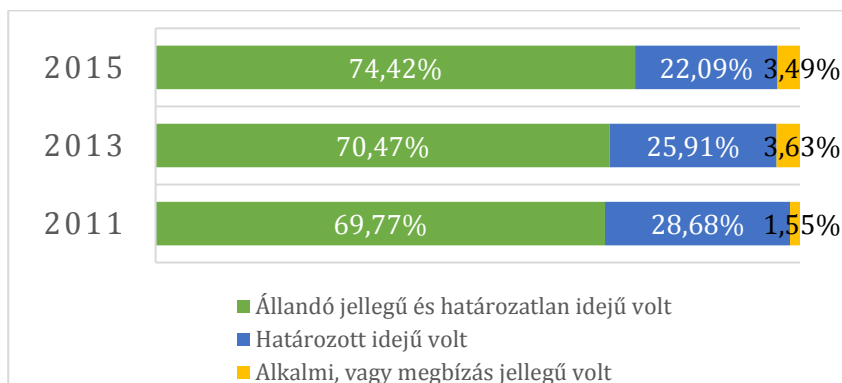

N=1104

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A jelenlegi munkaerő-piaci helyzet azt sugallja, hogy egyáltalán nem mindegy, hogy valakit határozott, vagy határozatlan időre alkalmaznak. A határozott idejű munkaszerződések gyakran projekt feladatra szólnak, melynek végeztével ott lebeg a kérdés: fognak-e foglalkoztatni tovább?

21. ábra: A munkaszerződés típusa

N=1104

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

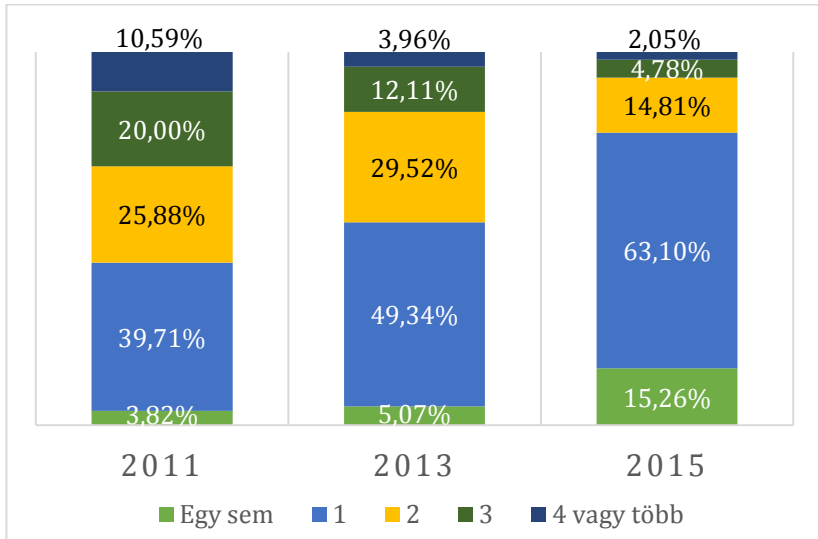
Megkérdeztük végzett hallgatóinktól, hogy az abszolutórium utáni első munkaszerződésük mennyi időre szól. Bár szignifikáns különbség nem mutatható ki a végzési évek között, a 21. ábra lassú elmozdulást mutat a munkaerőpiaci állapotokban a felsőoktatásban végzett hallgatók foglalkoztatása terén a határozott idejű munkaviszonyon át az állandó jellegű, határozatlan idejű munkaviszony felé. A 2015-ben végzett válaszadók 74,42%-a állandó jellegű, határozatlan idejű munkaviszonnyal indította el karrierjét a munkaerő-piacon. Amennyiben ez a tendencia folytatódik, ösztársadalmi méretekben is stabilitást és biztonságot adhat a felsőoktatás a diplomás munkavállalóknak a jövőjük és szakmai előmenetelük terén. Az összefüggést megvizsgáltuk a főbb képzési területeként is: a képzési terület sincs szignifikáns hatással a későbbi munkaszerződés típusára ($p=0,122$).

4.3 Munkaerő-piaci életút

A következőkben megvizsgáljuk, hogy a Szent István Egyetemen végzett hallgatók a diplomaszerzés óta milyen munkaerő-piaci folyamatokon mentek keresztül. A vizsgálat kiterjed a munkahelyek számára, a munkanélküliséggel való érintettség kérdésére, és arra, hogy az esetleges munkanélküliség milyen súlyosan érintette a végzett hallgatókat.

Elsőként arra térünk ki, hogy a hallgatók, az abszolutórium megszerzése óta hányszor váltottak munkahelyet. Ezt a kérdést minden hallgatónak feltettük, azoknak is, akik a felméréskor nem álltak munkaviszonyban.

22. ábra: Ennek a végzettségnek a megszerzése óta összesen hány főállású munkahelye, munkaviszonya volt Önnek, a jelenlegivel együtt?

N=1243

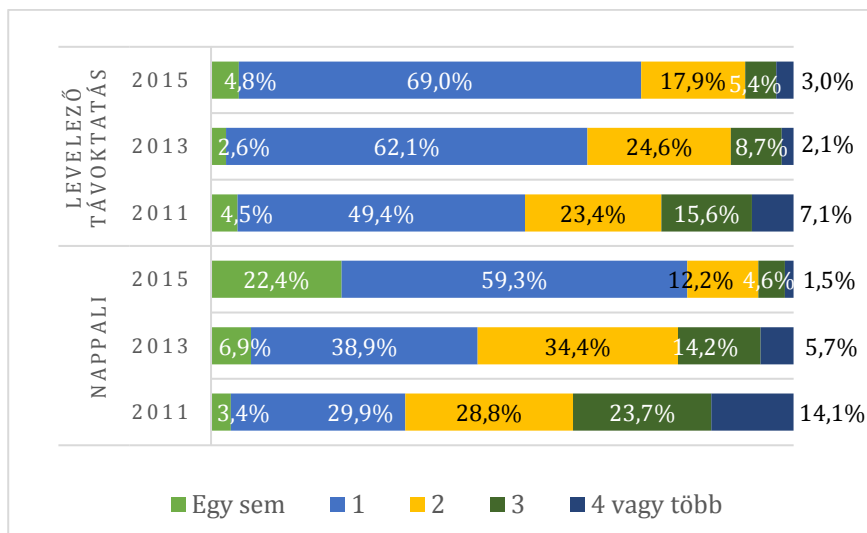
Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 22. ábra a Szent István Egyetemen végzettek munkaerő-piaci helyzetét mutatja be. Nem elhanyagolható információ, hogy az öt éve (2011-ben) végzettek több mint 56% legalább egyszer már váltott munkahelyet. Az, hogy valaki az első munkahelyéről megy nyugdíjba, ma már semmiképp sem tekinthető általános jelenségnek, sőt inkább kivétel. Az öt évvel ezelőtt (2011-ben) végzettek csupán 39,71%-a tartott ki első munkahelyén. Nem meglepő, hogy a 2015-ben végzettek 63,1%-ának a végzés óta egyetlen munkahelye volt, azonban ha a

tendencia folytatódik, ezen fiatalok fele négy éven belül váltani fog. A 2015-ben végzettek 15,26%-ának még egyetlen munkaviszonya sem volt, azaz vagy nem találtak munkát, vagy várhattak a jobb munkalehetőségre.

Ugyanezt a kérdés megvizsgáltuk tagozat szerinti bontásban is, annak érdekében, hogy megismerjük levelező/távoktatásban résztvevő, illetve nappali tagozatos végzettjeink munkaerőpiaci életútját.

23. ábra: Ennek a végzettségnek a megszerzése óta összesen hány főállású munkahelye, munkaviszonya volt Önnek, a jelenlegivel együtt? – tagozat szerinti bontás

N=1243

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 23. ábra tagozati bontásban mutatja be, hogy a végzett hallgatóknak az abszolutórium megszerzése óta hány munkaviszonya volt.

A két tagozatot összehasonlítva szembetűnik, hogy a 2011-ben abszolutóriumot szerzettek esetén az egy munkahely mellett kitartók aránya nagy eltérést mutat. Amíg a levelező/távoktatásban résztvevő hallgatók fele (49,4%-a) a felmérés időpontjáig kitartott egy munkahely mellett, addig a nappali tagozaton végzett hallgatóknak csak 29,9%-a mondhatja el ugyanezt magáról. A 2011-ben végzett nappali tagozatos hallgatók közel negyede (23,7%-a) a végzés óta már a harmadik munkahelyén dolgozik, és jelentős, 14,1%-uk pedig már négy vagy annál több munkahelyen is kipróbálta magát a végzés óta.

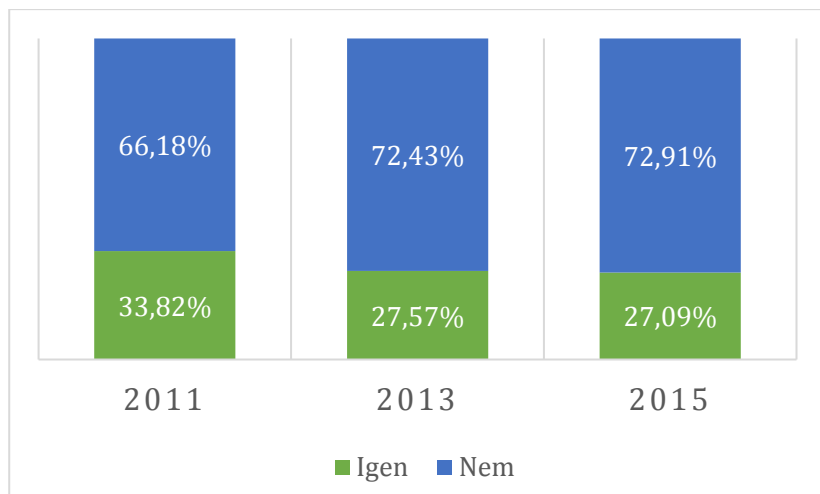
Erre a kérdésre magyarázatként az szolgálhat, hogy a levelező tagozatosok átlagéletkora jóval magasabb, gyakran csak 30, 40 év felett kezdik meg felsőfokú tanulmányaikat. Ebben az életszakaszban a munkavállalók ritkábban váltanak munkahelyet. Illetve a levelező munkarend többnyire munka melletti tanulást jelent, tehát nem friss munkaerőpiaci kilépésről, helykeresésről van szó.

Alapvető különbség a két tagozat között, tehát – ami az eredményekből is jól kitűnik –, hogy a levelező tagozaton végzettek ritkábban váltottak munkahelyet.

A következőkben egy jóval kényesebb kérdésre térünk rá, vagyis, hogy hallgatóink voltak-e munka nélkül a végzés óta. Munkanélkülinek tekintjük azokat a végzett hallgatókat, akik a felmérés munkanélküliségre vonatkozó kérdésére azt a választ adták, hogy voltak munkanélküliek a végzettség

megszerzése óta függetlenül attól, hogy azt regisztrált vagy nem regisztrált munkanélküliként töltötték.

24. ábra: Ennek a végzettségnek a megszerzése óta volt-e munkanélküli?

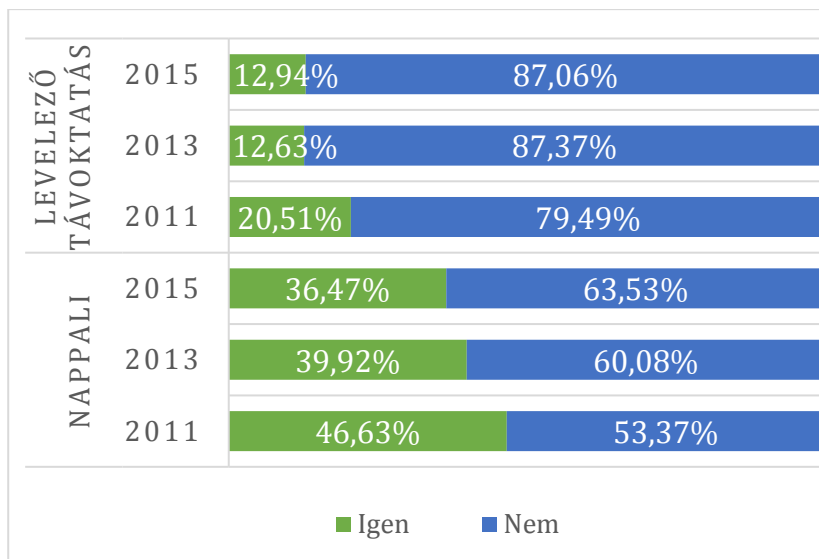
N=1243

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 24. ábra adataiból mindhárom vizsgált évben azt láthatjuk, hogy a Szent István Egyetemen végzett hallgatók túlnyomó többsége a végzettség megszerzése óta nem volt munkanélküli. A 2011-ben végzettek 66,18%-a, a 2013-ban végzettek 72,43%-a, a 2015-ben végzetteknek pedig 72,91%-a nem volt munkanélküli a végzettség megszerzése óta.

Ugyanezt megvizsgáltuk külön a nappali és levelező/távoktatásban végzett hallgatók csoportjára.

25. ábra: Ennek a végzettségnek a megszerzése óta volt-e munkanélküli? – tagozat szerinti bontás

N=1243

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 25. ábra adatai igen beszédesek. Nagy különbség mutatkozik abban a tekintetben, hogy melyik képzési forma ad nagyobb biztonságot a hallgatóknak munkaszerzés szempontjából. Első látásra a levelező/távoktatásban részt vevő hallgatók helyzete a kedvezőbb, mivel alacsony a munkanélküliséggel érintettek aránya. Fontos látni, hogy a

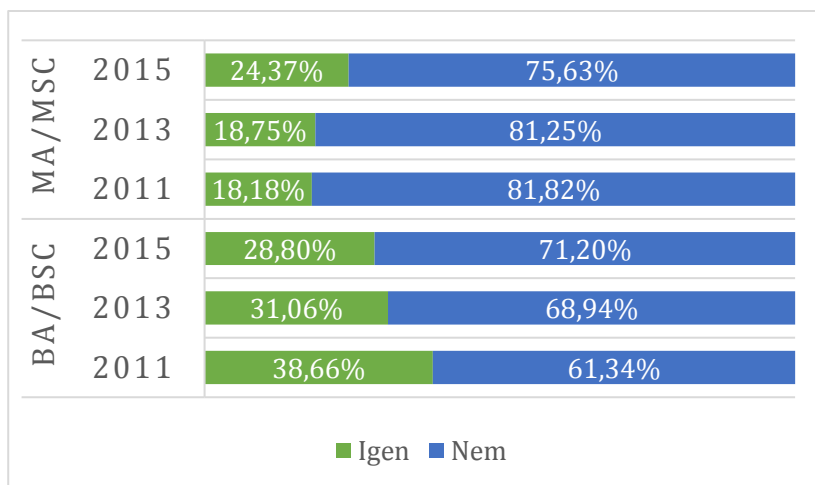
három éve, 2013-ban végzett levelező/távoktatás tagozatos hallgatók 12,63%-a, míg ugyanezen végzési év nappali tagozatos hallgatóinak 39,92%-a volt már munkanélküli a végzés óta.

A nappali tagozatosokat tekintve fontos és jelentős információ, hogy a 2011-ben, vagyis öt évvel ezelőtt végzetek közel fele (46,63%-a) a végzés óta már megtapasztalta a munkanélküliséget. Ugyanez a levelező/távoktatásban résztvevő hallgatók csupán egyötödére igaz (20,51%).

Ez a jelenség részben ismét az életkori sajátosságokból ered, – mivel a levelező tagozatos hallgatók átlagéletkora magasabb a nappali tagozatosokéhoz képest – a fiatal munkavállalók munkahelyváltáskor bátrabban mennek bele egy rövid munkanélküli időszakba. Ugyanakkor az életkori sajátosságokból az is adódhat, hogy az idősebb, (valószínűleg már családos) munkavállalók még ha szükségét érzik is a váltásnak, kivárlják azt az alkalmat, amikor már az új munkahely fogadni tudja őket, ezzel biztosítva a folytonosságot.

Ugyanezt megvizsgáljuk a képzési szint szerint is, vagyis kíváncsiak vagyunk arra, hogy az alapszakot, illetve mesterszakot végzett hallgatók között felfedezhető-e valamilyen eltérés e tekintetben.

26. ábra: Ennek a végzettségnek a megszerzése óta volt-e munkanélküli? – képzési forma szerinti bontás

N=1243

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 26. ábra szerint mind a BA/BSc, mind pedig az MA/MSc képzési formában részt vett hallgatók többségének stabil helyzete van a munkaerő-piacon, vagyis a végzés óta nem voltak munkanélküliek. Akadnak azonban jelentősebb eltérések is, amik felkelthetik figyelmünket.

Korábban azt olvashattuk, hogy a BA/BSc szakokon végzettek könnyebben, gyorsabban találnak munkát a végzés után. Úgy tűnik azonban, hogy könnyebben is elveszítik azt.

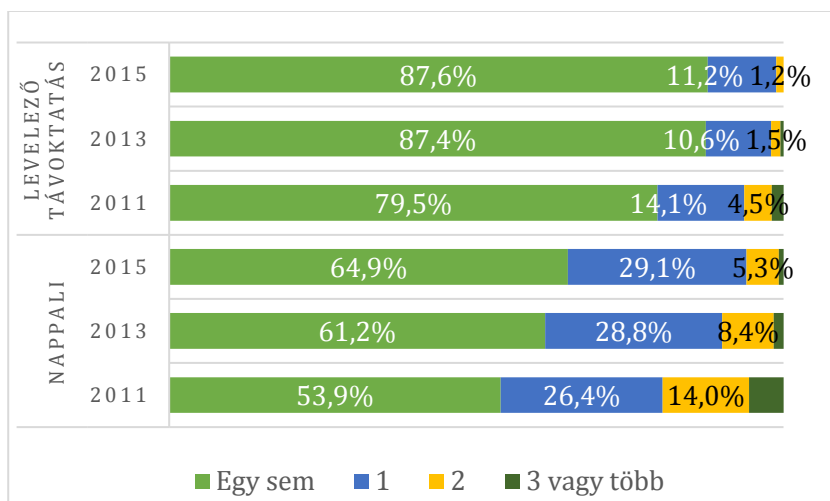
A munkanélküliséggel való érintettség legmagasabb azon hallgatók körében volt, akik 2011-ben BA/BSc szakon

végeztek. 38,53%-uk ugyanis az abszolutórium megszerzése óta eltelt öt évben már volt munkanélküli. Az MA/MSc szakokon végzettekre ez nem jellemző ilyen magas arányban, a 2011-ben és 2013-ban abszolvált mester szakos hallgatók alig több, mint 18%-a állította magáról, hogy a végzés óta már volt munkanélküli.

A munkanélküli időszakok számát tekintve azonban nincs jelentős eltérés a két képzési szint között. Mindkét csoport átlagosan 1,3-szor tapasztalta meg a munkanélküliséget.

Azt, hogy hallgatóink hányszor voltak munkanélküliek a végzés óta, megvizsgáltuk tagozat szerint is.

27. ábra: Összesen hány ilyen (munkanélküli) időszak volt? – tagozat szerinti bontás

N=1244

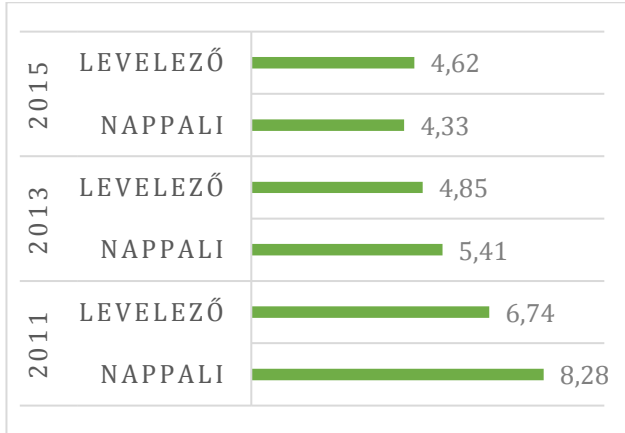
Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 27. ábra tagozati bontásban mutatja, hogy a végzettség megszerzése óta összesen hány munkanélküli időszaka volt a végzett hallgatóknak. Ahogy korábban is láthattuk, a hallgatók döntő többsége nem volt munkanélküli, és ez igaz mind a nappali, mind pedig a levelező tagozatosokra. A levelező tagozaton végzetteknek ugyanakkor az eredmények szerint stabilabb munkahelyük van, hiszen körükben jóval magasabb azok aránya, akik még nem voltak munka nélkül a végzettség megszerzése óta. Ezt korábban életkori/életúti sajátosságnak tudtuk be.

A nappali tagozatosok eredményénél érdemes kiemelni, hogy az öt évvel ezelőtt végzettek 26,4%-ának egy, 14,0%-ának kettő, kevesebb, mint 6%-uknak pedig már három, vagy annál több munkanélküli időszaka is volt. Ebben a tekintetben mindenképp figyelembe kell venni a tagozatok közötti különbségeket.

Azt is megkérdeztük a végzett hallgatóktól, hogy ezek a munkanélküli időszakok összesen mennyi ideig tartottak. Korábban azt feltételeztük, hogy a fiatalabb korosztály bátrabban vállal el egy-egy rövidebb munkanélküli időszakot a jobb munkalehetőség reményében. A következőkben megtudhatjuk, hogy valóban rövid munkanélküli időszakai voltak-e a fiatalabbnak mondható, nappali tagozatosoknak.

28. ábra: Összeadva ezek az –munkanélkülüként töltött – időszakok hány hónapig tartottak? ÁTLAG – tagozat szerinti bontás

N=358 (a munkanélküliségben érintett válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

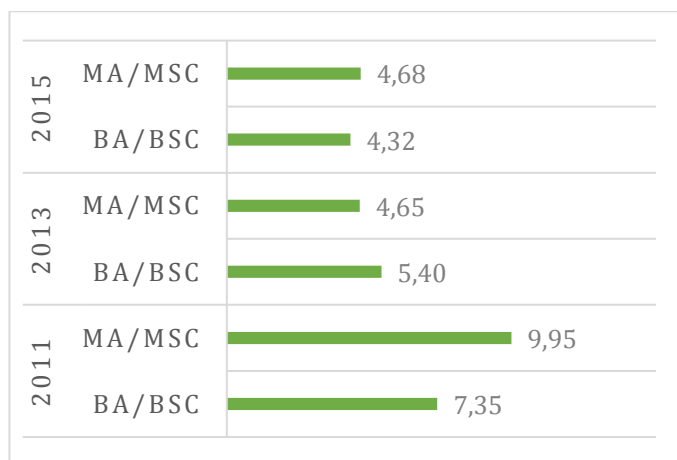
A 28. ábra azt mutatja, hogy a végzett hallgatók abszolutorium óta eltelt idő alatt bekövetkezett munkanélküli időszakai összesen, átlagosan mennyi ideig tartottak. Mindezt elsőként tagozat szerinti bontásban mutatjuk be.

Az öt éve végzett nappali tagozatosok átlagosan 8,25 hónapot, míg a levelező tagozaton végzettek átlagosan 6,74 hónapot töltöttek munkanélkülüként a végzettség megszerzése óta. A különbség, ugyan statisztikailag nem tekinthető szignifikánsnak ($p_t > 0,05$), mégis másfél hónap a két átlag közötti eltérés.

Ez az eltérés jóval kiegyenlítettebb a 2015-ben abszolutoriumot szerzettek körében: átlagosan 4,5 hónapot töltöttek munka nélkül a nappali és levelező tagozatos hallgatók egyaránt.

Mindezek alapján megállapítható, hogy tagozatok szerint nincs jelentős eltérés a munkanélküli időszakok átlagos időtartamát tekintve.

29. ábra: Összeadva ezek az – munkanélküliként töltött – időszakok hány hónapig tartottak? ÁTLAG – képzési forma szerinti bontás

N=358 (a munkanélküliségben érintett válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Ugyan a képzési forma szerint sem igazolható statisztikailag az átlagok közötti eltérés, mégis – a 29. ábra szerint – a három vizsgált végzési évből kettő (2011 és 2015) esetében a mester szakokon végzettek töltöttek több időt munka nélkül. A 2011-ben végzett BA/BSc hallgatók átlagosan 7,35 hónapot, az MA/MSc képzésben részt vevők pedig átlagosan 9,95 hónapot töltöttek munka nélkül.

Ez a helyzet azonban a 2013-ban végzettek esetén már megváltozik és lényegében kiegyenlítődik. A két képzési forma hallgatóinak munkanélküli időszaka átlagosan 5 hónap körülire rövidült.

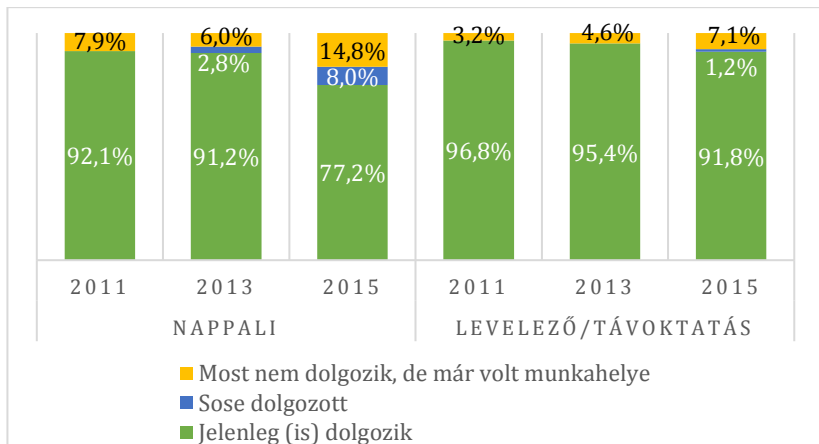
Természetesen az egy éve (2015-ben) végzetteknek a legkisebb az esélyük a munkanélküliségre, hiszen kevesebb időt töltöttek a munkaerő-piacon, átlagosan azonban mégis több mint 4 hónapot voltak munkanélküliek a végzés óta. Az első munka megtalálása ugyanis hónapokat is igénybe vehet.

4.4 Jelenlegi munkaerő-piaci helyzet

A következőkben végzett hallgatóink felméréskori munkaerő-piaci státuszát vizsgáljuk. Megkérdeztük őket arról, hogy milyen mértékben használják jelenlegi munkahelyükön a felsőoktatási intézményben megszerzett tudást, továbbá hogy milyen bért tudnak realizálni a munkaerő-piacon. Kíváncsiak voltunk arra is, hogy hogyan értékelik az általuk végzett munka társadalmi presztízsét, szakmai előmeneteli lehetőségeiket, illetve anyagi megbecsültségüket.

Elsőként arra kérdeztünk rá, hogy végzett hallgatóink a felméréskor rendelkeztek-e munkahellyel.

30. ábra: Munkaerő piaci részvétel a felmérés időpontjában – tagozat szerinti bontás

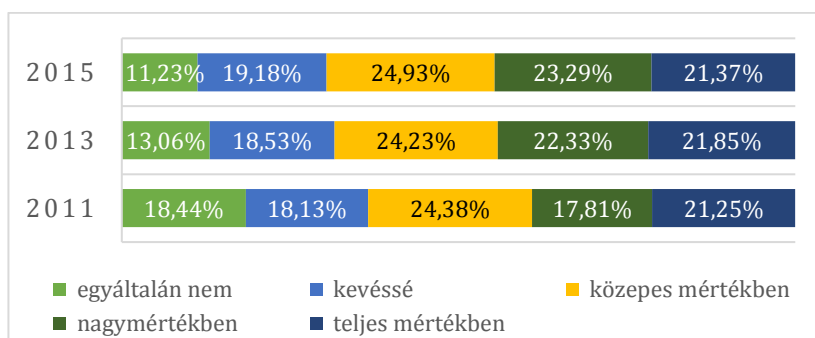
N=1239

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A végzett hallgatók felméréskori munkaerő-piaci helyzetét is megvizsgálva, a 30. ábra alapján jól látható, hogy a Szent István Egyetemen végzettek többsége a felméréskor is dolgozott. A 2011-ben végzett levelező/távoktatásban résztvevő hallgatók 96,8%-a jelenleg is dolgozik. Mind a nappali, mind pedig a levelező tagozaton végzettek 90% feletti arányban a felméréskor is dolgoztak, egyedüli kivétel a 2015-ben végzett nappali tagozatos hallgatók, akiknek csak 77%-a nyilatkozott úgy, hogy a felmérés időpontjában dolgozott.

A következőkben megvizsgáljuk azt a kérdéskört, hogy a Szent István Egyetemen végzett hallgatók milyen mértékben használják az intézményben megszerzett tudást jelenlegi munkakörükben. Itt csak azokat a hallgatókat kérdeztük meg, akik azt nyilatkozták, hogy jelenleg is dolgoznak.

31. ábra: Milyen mértékben használja jelenlegi munkájában a kérdőív alapjául szolgáló tanulmányai során elsajátított tudást, megszerzett készségeket?

N=1106

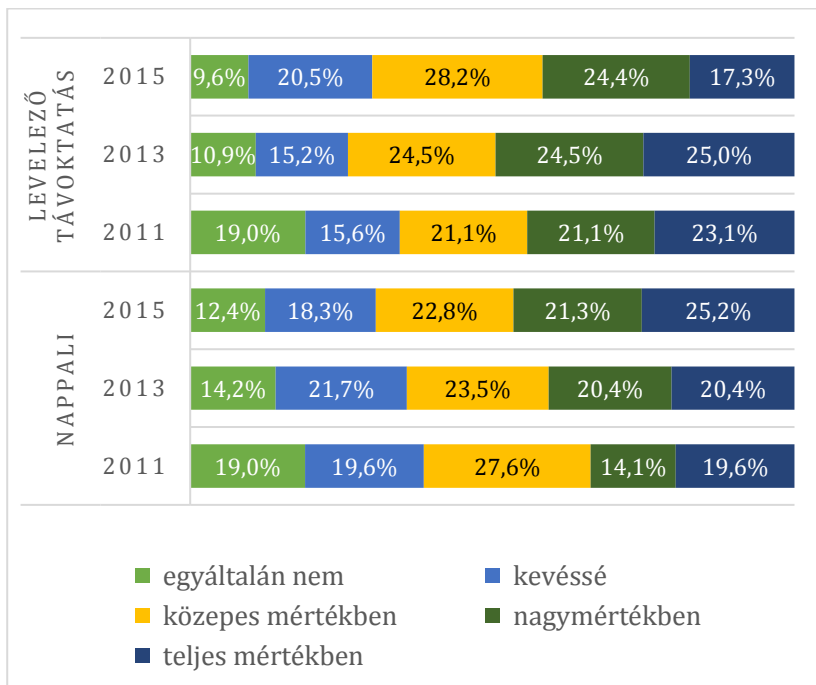
Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 31. ábra szerint a hallgatók csak kis számban kérdőjelezik meg a tanulmányaik során elsajátított tudás fontosságát az általuk végzett munkával kapcsolatosan. Mindhárom vizsgált évben hasonló eredmények születtek: a hallgatók körülbelül 30%-a egyáltalán nem, vagy kevésbé tudja használni a felsőoktatásban megszerzett tudását. Ez azzal a korábbi eredménnyel állhat összefüggésben, hogy a végzettek egy része nem a végzettségének megfelelő szakterületen helyezkedett el. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy ez az arány évről évre csökken. A válaszadók közel 70%-a azonban közepes, nagy- vagy teljes mértékben kamatoztatni tudja a tanulmányai alatt megszerzett tudást a munkahelyén.

Az évek alatt bekövetkezett változásokról is érdemes több szót ejteni. A 2011-ben végzettek 18,44%-a vallotta, hogy egyáltalán nem használja munkája során az egyetemen megszerzett tudást, míg a 2015-ben végzettek 13,06%-a vallotta, hogy munkájában egyáltalán nem használja az egyetemen elsajátított tudást. Fontos cél, hogy a felsőfokú diplomával rendelkezők szakterületüknek megfelelően tudjanak elhelyezkedni, így pozitív tendenciaként fogható fel, hogy a végzett hallgatók egyre kisebb arányban nyilatkoznak arról, hogy a feladataik ellátásához nem szükséges az egyetemen megszerzett tudás.

A kérdést más szemszögből már vizsgáltuk (19. ábra). A kérdés ott az volt, hogy a hallgatók által betöltött pozícióknak melyik szakterületű tanulmányok felelnek meg a legjobban. Korábban arra a következtetésre jutottunk, hogy a hallgatók bátran elvállalnak olyan munkákat, amelyek nem a szűk szakterületükhöz kapcsolódnak.

32. ábra: Milyen mértékben használja jelenlegi munkájában a kérdőív alapjául szolgáló tanulmányai során elsajátított tudást, megszerzett készségeket? – tagozat szerinti bontás

N=1108

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 32. ábra hivatott arra, hogy megállapítsa, van-e lényeges különbség a nappali és levelező/távoktatásban részt vett hallgatók véleménye között arról, hogy hogyan tudják felhasználni a felsőoktatásban megszerzett tudást a munkájuk során. Az eredmények azt mutatják, hogy lényeges különbség nem tapasztalható. Mindkét képzési formában tanuló hallgatók megközelítőleg 30%-a egyáltalán

nem, vagy kevésbé tudja felhasználni a munkája során megszerzett tudást.

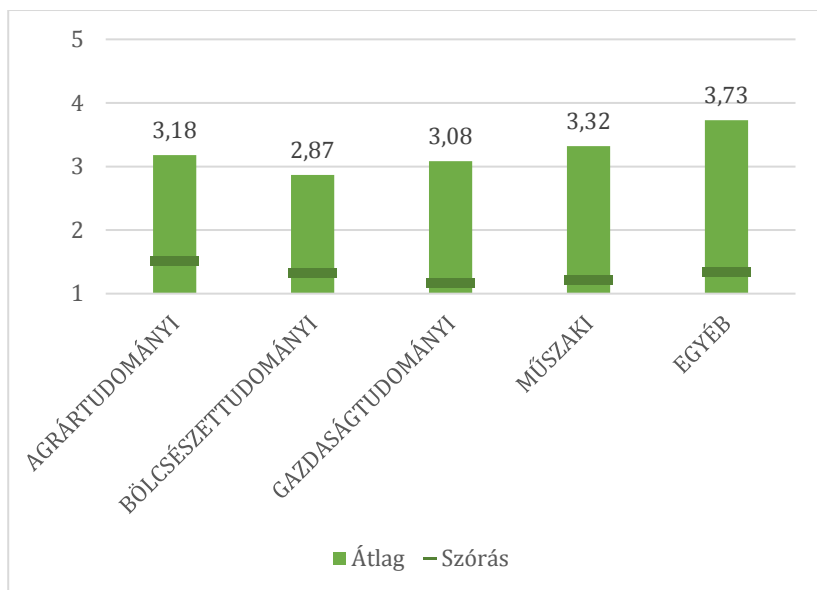
Feltételezve azt, hogy a levelező/távoktatásban tanuló hallgatók többsége azért kezdi meg felsőfokú tanulmányait munka mellett, mert szüksége van a tudásra, – illetve a diplomára a munkaköre betöltéséhez, vagy az előre léptetéséhez – elvárható lett volna, hogy nagyobb mértékben tudják felhasználni a felsőoktatásban megszerzett ismereteket.

A levelező/távoktatásban résztvevő hallgatók azok, akik a munkaviszony mellett, az adott szakma továbbfejlesztése miatt, továbbképzés céljából választották a továbbtanulást.

Mindkét képzési formában részt vevő hallgatók több mint 40%-a azt nyilatkozta, hogy nagymértékben, vagy teljes mértékben fel tudják használni a tanulmányaik során megszerzett tudást.

Ugyanerről a kérdésről egy Likert skálában gondolkodva, és abból számtani átlagot számolva bemutatjuk az egyes képzési területek közötti különbségeket is. Azon képzési területek, ahol a minta elemszáma alacsony, azok összevontan, egyéb néven szerepelnek az ábrán. Ezek a képzési területek: orvos- és egészségtudományi (37 fő), pedagógusképzés (31 fő), társadalomtudományi (75 fő), természettudományi (8 fő).

33. ábra: Milyen mértékben használja jelenlegi munkájában a kérdőív alapjául szolgáló tanulmányai során elsajátított tudást, megszerzett készségeket? (1-egyáltalán nem; 5-teljes mértékben) – képzési terület szerinti bontás

N=1107

Megjegyzés: az ábra a súlyok alkalmazása nélkül készült, mert a súlyok csak végzési évenként értelmezhetők

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 33. ábra a négy legnagyobb hallgatói létszámot tömörítő képzési területen végzett hallgatók véleményét mutatja be. Legnagyobb mértékben a műszaki területen végzett hallgatók ítélik hasznosnak az egyetemen megszerzett tudást a munkájuk ellátásához. Varianciaanalízissel ellenőrizve a képzési területek közötti eltéréseket azt

tapasztalhatjuk, hogy a műszaki képzési terület hallgatóinak véleménye szignifikánsan eltér a gazdaságtudományi és a bölcsészettudományi képzési terület hallgatóinak válaszaitól; a műszaki képzési területen végzetek nagyobb mértékben hasznosítják munkájuk során a felsőoktatási intézményben megszerzett ismereteket. A sorrendet folytatva pedig az agrártudományok képzési területen adott átlag áll a második helyen, a gazdaságtudományi terület pedig a harmadik helyen. A legalacsonyabb átlagot a bölcsészettudományi képzési területen láthatjuk.

A következőkben megvizsgáljuk, hogy a Szent István Egyetemen végzett hallgatók mekkora havi nettó átlagkeresettel rendelkeztek az utolsó ledolgozott hónapban. Az eredmények egyszerű számtani átlagot tükröznek, és csak azon hallgatók keresetén alapulnak, akik a felmérésben részt vettek, a megkereséskor aktívan dolgoztak, illetve megválaszolták a kérdést.

34. ábra: Mennyi volt az előző hónapban a főállásából származó havi nettó keresete (ezer forint)? – ÁTLAG

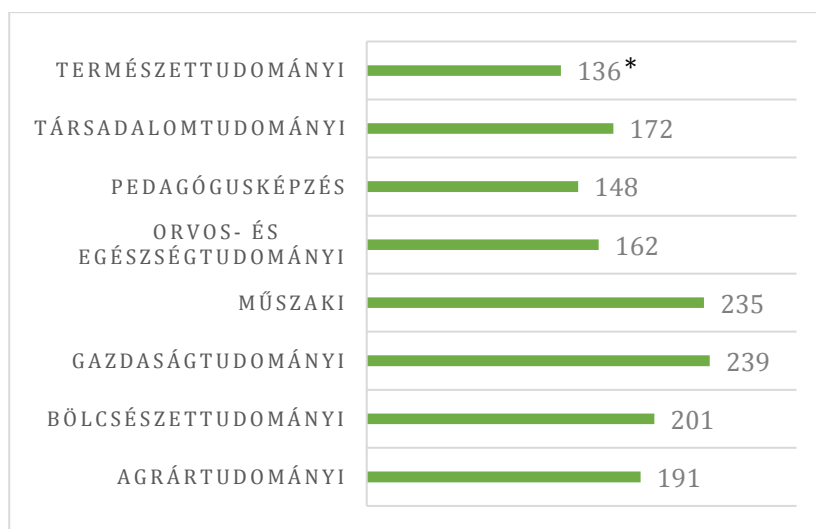

N=955 (dolgozó válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Végzett hallgatóink aktuális havi nettó átlagkeresetét mutatja a 34. ábra a végzés éve szerint. Az adatok az idő előrehaladtával csökkenést mutatnak a havi nettó átlagkereset tekintetében. Ez részben azzal magyarázható, hogy azok a hallgatók, akik öt éve végeztek, jóval jelentősebb szakmai tapasztalattal rendelkeznek, ebből kifolyólag a keresetük is magasabb lehet.

35. ábra: Mennyi volt az előző hónapban a főállásából származó havi nettó keresete (ezer forint)? – ÁTLAG - képzési terület szerinti bontás

*(N=8) alacsony elemszám

Megjegyzés: az ábra a populációbeli súlyok alkalmazása nélkül készült.

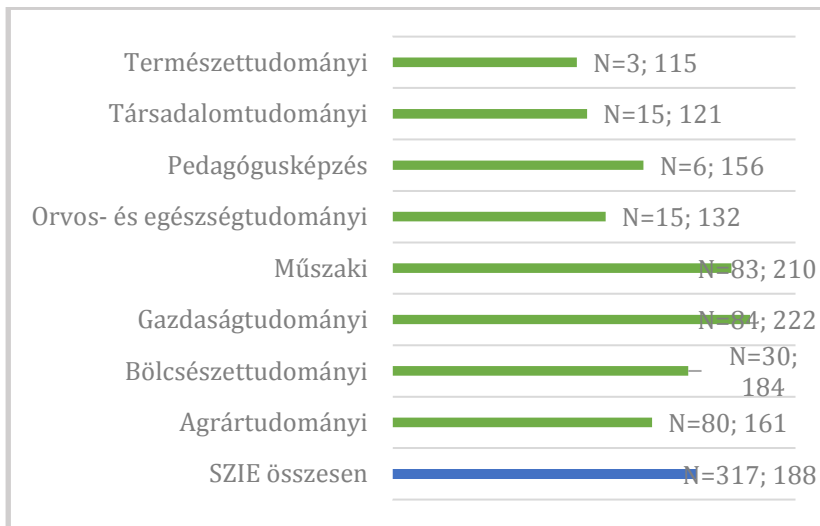
N=949 (dolgozó válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 35. ábra érzékelteti azt, hogy igen nagy – közel 100 ezer forint – eltérés is lehet a különböző képzési területek nettó átlagkeresete között. Legmagasabb átlaga a Szent István Egyetem gazdaságtudományi képzési területén végzett munkavállalóknak van, de nem sokkal marad el tőle a műszaki képzési területen végzett hallgatók nettó átlagkeresete sem. A legkevesebbet a természettudományi képzési területen végzettek kerestek havonta. Rendkívül alacsony volt a pedagógus (nettó 147 ezer forint) és az orvosi és egészségügyi képzési területen végzettek (162 ezer forint) átlagkeresete.

Amennyiben jelen tanulmány egy aktív hallgatónk kezébe kerülne, bizonyára szeretné tudni, hogy a frissdiplomások mekkora nettó bérre számíthatnak a munkaerő-piacra való kilépéskor. Éppen ezért a havi nettó átlagkereseteket bemutatjuk külön, csak a 2015-ben abszolutóriumot szerzettekre is. A válaszok alacsony száma miatt azonban a természettudományi területen végezetteket nem szerepeltetjük, illetve minden képzési terület átlaga mellett feltüntetjük, hogy az mekkora mintán alapszik. Ezeket az eredményeket a megfigyelések alacsony száma miatt természetesen fenntartásokkal kell kezelni, azonban tájékoztató jellegük vitathatatlan.

36. ábra: FRISSDIPLOMÁSOK: Mennyi volt az előző hónapban a főállásából származó havi nettó keresete (ezer forint)? – ÁTLAG – képzési terület szerinti bontás

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

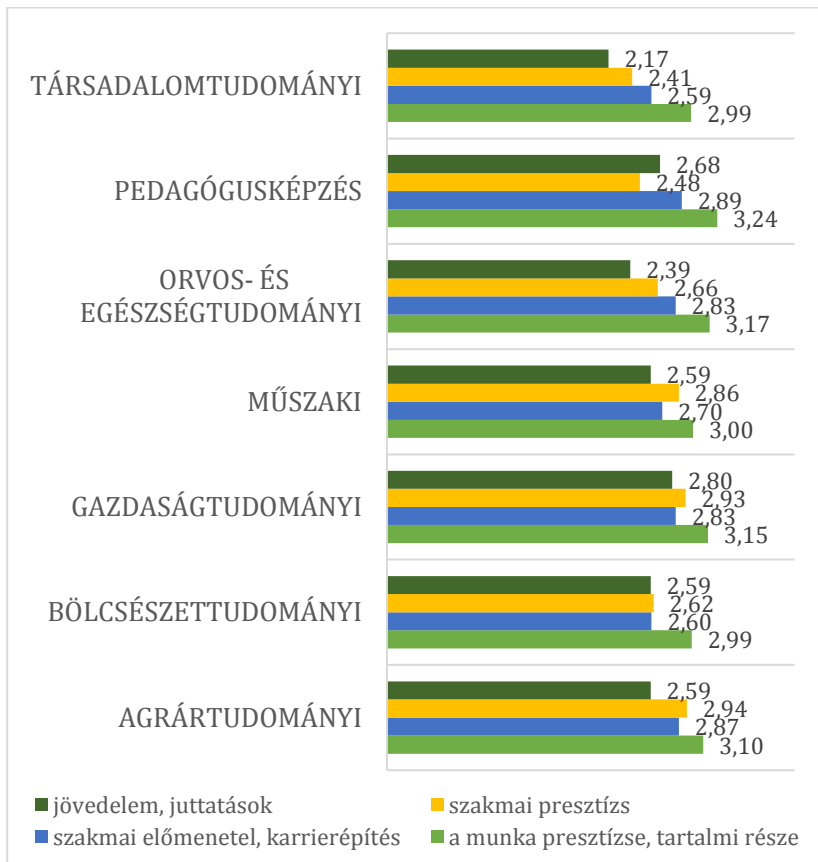
A 36. ábrán láthatjuk, hogy a 2015-ben végzett frissdiplomások mekkora nettó átlagbéreket tudnak realizálni a munkaerő-piacon. Mindezt képzési terület szerint mutatjuk be, hiszen ez rendkívül erős befolyásoló tényező.

Nem meglepő, hogy a kezdő fizetés alacsonyabb a néhány évvel később várhatóánál. A legmagasabb kezdő fizetést a gazdaságtudományi szakterületen végzők válaszaiból kaptuk, megelőzve a műszaki terület frissdiplomásait. Legalacsonyabb kezdő fizetést a társadalomtudományi, és az orvos- és egészségtudományi képzési terület végzettjei

realizálták. Hamarosan azt is megtudhatjuk, hogy a végzettek mennyire elégedettek ezzel a javadalmazással.

A továbbiakban azt vizsgáltuk, hogy a Szent István Egyetemen végzett hallgatók mennyire elégedettek a munkájuk presztízsével, a szakmai előmenetelükkel, a jövedelemmel és a juttatásokkal.

37. ábra: Munkahelyi elégedettség különböző nézőpontokból
(1-egyáltalán nem; 4-teljes mértékben)
– képzési terület szerinti bontás

N=1112

Megjegyzés: az ábra a súlyok alkalmazása nélkül készült, illetve a természettudományi terület a megfigyelések alacsony száma (N<10) miatt nem került feltüntetésre.

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 37. ábra azt mutatja, hogy a végzett hallgatók mennyire elégedettek munkájukkal különböző nézőpontok szerint.

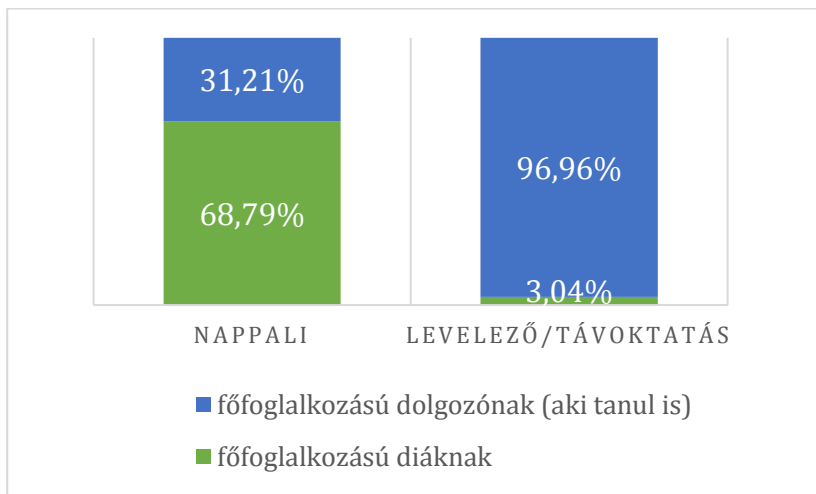
Mivel az abszolutórium megszerzésének éve szerint nem tapasztaltunk jelentős eltérést az értékítéletekben, ezért képzési területenként vetettük össze az eredményeket. Hallgatóink minden képzési területen a jövedelemmel a legkevésbé elégedettek, ez alól csak a pedagógusképzésben részt vevők kivételek, akik a munka szakmai presztízsével elégedettek a legkevésbé. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a juttatásokkal maradéktalanul elégedettek lennének, hiszen az adható 4-ből átlagosan 2,68-ra értékelték elégedettségüket.

Figyelemre méltó eredmény azonban, hogy a pedagógusok értékelték legmagasabbra munkájuk társadalmi megbecsültségét az összes képzési terület közül. Azonban szakmai előmenetelükkel kapcsolatban kevésbé elégedettek a pedagógusok, hiszen a többi szakterülethez képest ők a legkevésbé optimisták karrierépítési lehetőségeikkel kapcsolatban.

5. Az aktív hallgatók körében végzett felmérés eredményei

A következőkben áttérünk az aktív hallgatóink által kitöltött kérdőívek eredményeinek kiértékelésére. Aktív hallgatók alatt a 2016. február 15-én a Neptun rendszerben állományban lévő hagyományos egyetemi, főiskolai, az alap-, mester és osztatlan mesterképzések/egységes osztatlan képzések aktív státuszú hallgatóit értjük.

38. ábra: Minek tekinti magát inkább? – tagozat szerinti bontás

N=825 (a felméréskor dolgozó válaszadók)

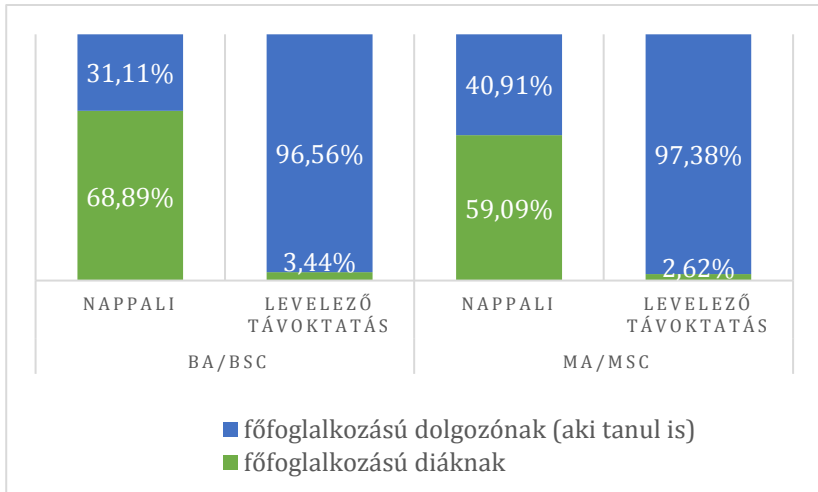
Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Aktív hallgatóinkat is megkérdeztük arról, hogy tanulmányaik alatt minek tekintik magukat inkább, főfoglalkozású diáknak, vagy dolgozónak.

A 38. ábra alapján az látszik, hogy míg a nappali tagozatos hallgatók több mint 30%-a dolgozónak tekinti magát inkább, addig a levelező/távoktatásban részesülők csupán 3%-a vallja magát főfoglalkozású diáknak. Ezt az eredményt összehasonlítva a végzett hallgatók véleményével, láthatjuk, hogy a 2016-ban aktív státuszú nappali tagozatos hallgatók jóval magasabb arányban tekintik magukat főfoglalkozású dolgozónak, mint azt bármelyik végzési év esetén láthattuk a végzett hallgatók eredményeinél.

Ez egyrészt arra utal, hogy a nappali tagozatos hallgatók a tanulás mellett egyre gyakrabban munkát is vállalnak, de utalhat arra is, hogy a nappali tagozatos hallgatók – akár néhány órás munkavégzés esetén is – szívesebben vallják magukat dolgozónak, mint diáknak.

39. ábra: Minek tekinti magát inkább? – tagozati és képzési terület szerinti bontás

N=825 (a felméréskor dolgozó válaszadók)

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

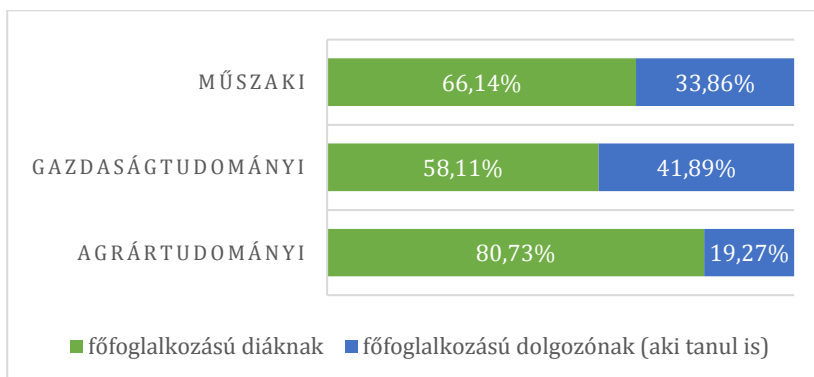
A kérdésre adott válaszban a levelező/távoktatásban részt vevő hallgatónál nem mutatható ki lényeges különbség a különböző képzési formáknál, hogy minek tekintik inkább magukat főfoglalkozású diáknak, vagy főfoglalkozású dolgozónak (aki tanul is). Mindkét képzési formánál a hallgatók mintegy 3%-a tekinti magát főfoglalkozású diáknak. A nappali tagozatos hallgatók esetében nagyobb az eltérés az adott válaszok tekintetében. A BA/BSc tagozatos hallgatók 68,89%-ban főfoglalkozású diáknak, míg 31,11%-ban főfoglalkozású dolgozónak vallják magukat.

Az MA/MSc képzési formában tanulók esetén azonban ennél is nagyobb arányban vallják magukat inkább dolgozónak, itt 40,91% ez az arány.

Általános tendenciának tekinthető napjainkban, hogy a felsőoktatásban tanuló hallgatók – különösen a mesterképzésben részt vevők – tanulmányaik mellett munkát is vállalnak. Teszik ezt részben anyagi okokból, illetve olyan megfontolásból is, hogy szeretnének a szakmai tapasztalatukkal versenylőnyre szert tenni a munkaerőpiacon.

Ebben a tendenciában azonban képzési területenként eltérések tapasztalhatók. Ezt mutatjuk be a következőkben.

40. ábra: Minek tekinti magát inkább? – képzési terület szerinti bontás (csak a nappali tagozaton tanulók)

N=331 (a felméréskor dolgozó válaszadók)

Megjegyzés: a többi képzési terület az alacsony elemszám miatt (N<10) nem került feltüntetésre.

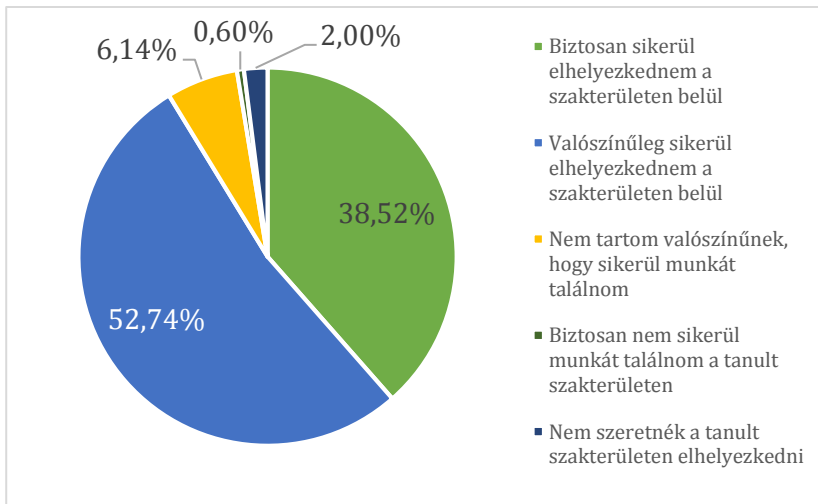
Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Másik megvilágításban is bemutatjuk, hogy a nappali tagozatos hallgatók minek tekintik magukat inkább tanulmányaik alatt. A 40. ábra ezt tagozat szerinti bontásban szemlélteti. Az aktív státuszú diákok közül főfoglalkozású diáknak legnagyobb arányban az agrártudományi képzési területen tanuló hallgatók vallják magukat, 80,73%-uk ugyanis így nyilatkozott. Meglepő eredmény, hogy a gazdasági képzési területen a hallgatók magas aránya, 41,89%-a főfoglalkozású dolgozónak tekinti magát inkább.

Kérdéses, hogy jó iránynak tekinthető-e, ha a nappali tagozatos hallgatók tanulmányaik alatt inkább vallják magukat főfoglalkozású dolgozónak, mint diáknak. A nappali tagozatos tanrend kötelező gyakorlatokkal, szemináriumokkal, hetesi gyakorlatokkal stb. járnak együtt, amit nehéz összeegyeztetni a munkával. Az adatok azonban azt mutatják, hogy a nappali tagozatosok körében is egyre gyakrabban fordul elő, hogy valaki tanulmányai mellett dolgozik, vagy főfoglalkozású dolgozónak vallja magát.

Még fontosabb kérdés talán, hogy a hallgatók mennyire érzik biztosnak, hogy a tanult szakterületen belül el tudnak majd helyezkedni a munkaerő-piacon.

41. ábra: Mennyire tartja valószínűnek a szakterületen belüli elhelyezkedést a szakon szerzett diplomával?

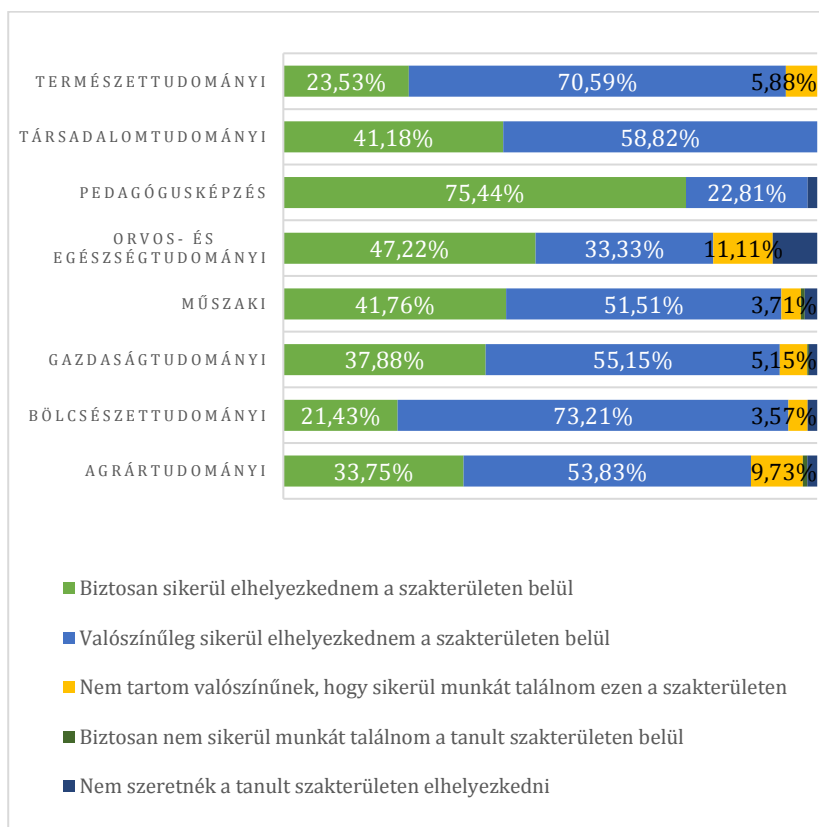
N=1427

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 41. ábra azt szemlélteti, hogy a Szent István Egyetem aktív hallgatói mennyire tartják valószínűnek, hogy a szakterületüknek megfelelő munkahelyen tudnak elhelyezkedni a diplomaszerezés után. Összességében a Szent István Egyetem hallgatói bizakodóak a szakterületen való elhelyezkedés terén, ugyanis több mint 90%-uk úgy vélekedik, hogy valószínűleg, vagy egészen biztosan el fog tudni helyezkedni a végzettségének megfelelő állásban. Elenyésző, mindössze 6,14% nyilatkozta azt, hogy nem tartja valószínűnek, hogy sikerül a tanult szakterületén belül elhelyezkedni, 2% pedig úgy vélekedett, hogy nem is

szeretne a későbbiekben a tanult szakterületen munkát vállalni.

**42. ábra: Mennyire tartja valószínűnek a szakterületen belüli elhelyezkedést a szakon szerzett diplomával?
– képzési terület szerinti bontás**

N=1357

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

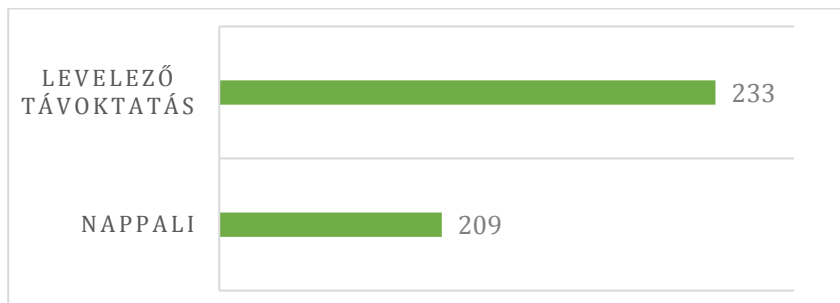
Fontosnak tartottuk képzési területenként is megvizsgálni, hogy a hallgatók mennyire látják valószínűnek a diplomájuknak megfelelő szakterületen való elhelyezkedést. Ennek eredményeit mutatja be a 42. ábra.

Szakterületi bontásban az eredmények jóval árnyaltabbak a korábbiakhoz képest. Kiugróan magas arányban, a pedagógusképzésben részt vevő hallgatók háromnegyede vélekedett úgy, hogy biztosan sikerül elhelyezkednie a szakterületén belül, 22,81%-uk pedig valószínűnek tartja ugyanezt. A pedagógusképzésben résztvevők számára tehát nem sok bizonytalanság van a szakterületen való elhelyezkedést illetően.

A bölcsészettudományi képzési területek hallgatói már jóval kisebb arányban voltak teljesen biztosak a szakterület szerinti elhelyezkedésben, 21,43%-uk nyilatkozott ugyanis úgy, hogy biztosan sikerül szakmájának megfelelő munkahelyen elhelyezkednie.

Az elhelyezkedési valószínűség után adódik a következő fontos kérdés, hogy mekkora fizetéssel lennének elégedettek a jelenleg még aktív státuszú hallgatók.

43. ábra: Mi az a havi nettó átlagkereset, amellyel frissdiplomásként Ön személy szerint elégedett lenne (ezer forint)? – ÁTLAG, tagozat szerinti bontás

N=1371

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

Nappali tagozatos hallgatóink 2016-ban úgy nyilatkoztak, hogy átlagosan 209 ezer forintos nettó fizetéssel már elégedettek lennének frissdiplomásként. A 2015-ben végzett nappali tagozatos frissdiplomások válaszaiból azonban az derül ki, hogy ők átlagosan 170 ezer forintos nettó fizetést tudnak realizálni.

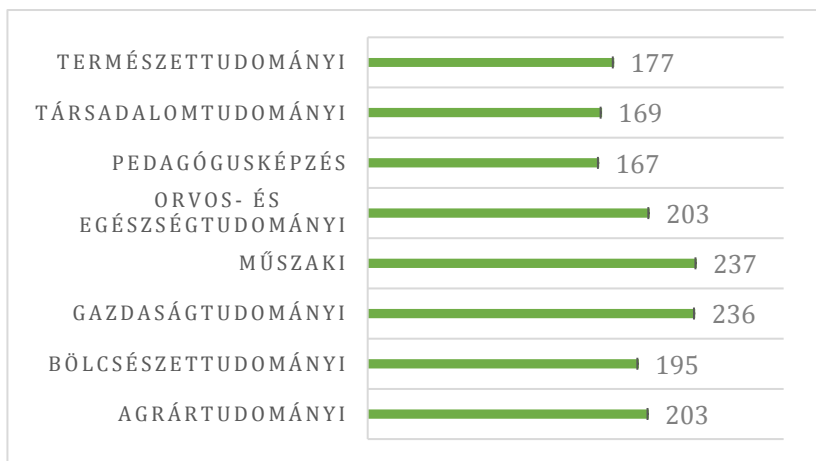
A levelező/távoktatásban tanulók magasabb fizetéssel lennének elégedettek a diplomaszerezés után, 232 ezer forintos havi nettó keresetet jelöltek meg átlagosan. A 2015-ben végzett levelező/távoktatásban résztvevő frissdiplomások azonban csak 209 ezer forintot tudtak hazavinni átlagosan.

A fizetési elvárásokról tehát általánosságban elmondható, hogy nettó 30 ezer forinthez közeli eltérés tapasztalható az

elvárás és a megvalósulás között, vagyis a még iskolapadban ülő diákok felülbecsülik fizetési lehetőségeiket.

A fizetési elvárásokat megvizsgáltuk képzési területenként is, hiszen itt is lényeges eltérésekre számíthattunk.

44. ábra: Mi az a havi nettó átlagkereset, amellyel frissdiplomásként Ön személy szerint elégedett lenne (ezer forint)? – ÁTLAG, képzési terület szerinti bontás

N=1372

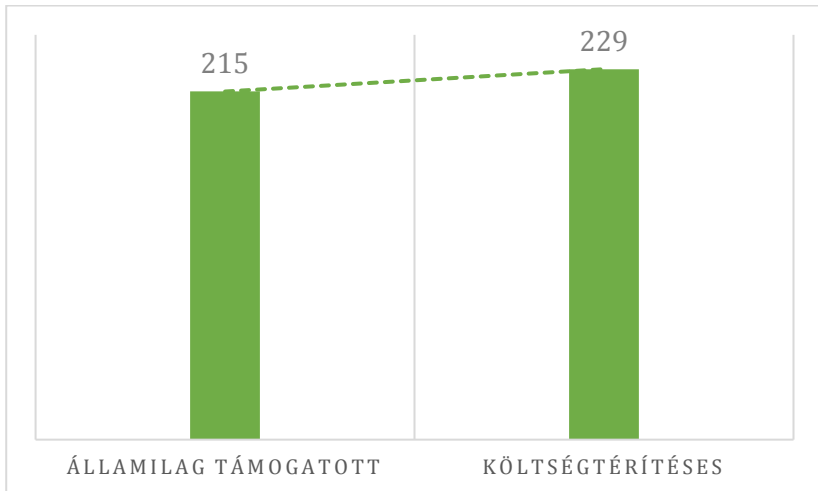
Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A fizetési elvárásokat megvizsgáltuk képzési terület szerint is. A 44. ábra szerint a legmagasabb elvárása a műszaki és gazdaságtudományi képzési terület hallgatóinak van, ők közel 230 ezer forint feletti nettó kezdő fizetéssel lennének elégedettek. Ez nem irreális elvárás, hiszen a korábbi

eredményekben bemutatott (36. ábra), végzetek által megadott havi nettó átlagkereset csak néhány ezer forinttal marad alul az aktív hallgatók elvárásaitól.

A legalacsonyabb bérekre a pedagógus és bölcsészettudományi képzési területek hallgatói számítanak. A bölcsészettudományi szakterületű hallgatók azonban felülbecsülik a jövőbeni kezdő fizetési lehetőségeiket, hiszen a végzett hallgatók ennél alacsonyabb átlagot tudtak realizálni (havi nettó 183 ezer forintot).

45. ábra: Mi az a havi nettó átlagkereset, amellyel frissdiplomás-ként Ön személy szerint elégedett lenne (ezer forint)? – ÁTLAG, finanszírozási forma szerinti bontás

N=1364; $p_t < 0,05$

Forrás: a DPR 2016 felmérés adatai alapján saját szerkesztés

A 45. ábra mutatja, hogy a finanszírozási forma milyen összefüggésben van az aktív hallgatók kezdő fizetési elvárásaival. A kétmintás t-próba szignifikáns különbséget mutat ($p < 0,05$; $t = -2,709$; $df = 1362$) a két finanszírozási forma között, a költségtérítéssel hallgatók ugyanis magasabb kezdő fizetéssel lennének elégedettek.

Ezt a kérdést megvizsgáltuk a 2015-ben végzett frissdiplomások által realizált havi nettó átlagkeresettel összefüggésben, ami alapján elmondható, hogy a várakozásoknak megfelelően valóban magasabb kezdő fizetést realizálnak a költségtérítéssel frissdiplomások az állami ösztöndíjasokhoz képest.

Ennek oka valószínűsíthetően az, hogy a költségtérítéssel képzésben résztvevők törekednek arra, hogy a tandíjba fektetett költségeik mihamarabb megtérüljenek.

A gazdaságtudományi és műszaki képzési területeken tanuló diákokat kiemelve – hiszen itt népes mind az állami, mind pedig a költségtérítéssel részsokaság –, szignifikáns eltérést tapasztalunk az állami és a költségtérítéssel hallgatók elvárt kezdő fizetéseivel kapcsolatban ($p_{\text{gazdaság}} < 0,05$, $t = 2,652$, $df = 316$; $p_{\text{műszaki}} < 0,05$, $t = -1,749$, $df = 413$). Így kijelenthetjük, hogy az eltérések oka valóban a finanszírozási formában nyilvánul meg, nem pedig a képzési területtől függ.

6. Összefoglalás

E tanulmány célja az volt, hogy bemutassa a 2016. tavaszi Diplomás Pályakövető Rendszer kérdőíves felmérésének főbb eredményeit. A vizsgálat célcsoportja azon hallgatók voltak, akik 2011-ben, 2013-ban, illetve 2015-ben végeztek. További célcsoport volt, az aktív státuszú hallgatók teljes populációja, akiket egy külön kérdéssorral kerestünk meg.

A tanulmány első részében rövid tájékoztatást adtunk a Diplomás Pályakövető Rendszerről és annak céljairól, folyamatáról. Majd bemutattuk a 2016. évi tavaszi felmérés populációs létszámát, valamint a válaszadási arányokat is különböző bontásban.

Elsőként a már abszolutóriumot szerzett hallgatók válaszait értékeltük ki. Kíváncsiak voltunk, hogy az abszolált hallgatók a diplomájukat is megszerezték-e. Itt azt tapasztaltuk, hogy vannak olyan hallgatók, akik az abszolutóriummal egy időben nem szerzik meg a diplomát, méghozzá a BA/BSc szakokon tanulók vannak közöttük többségben.

Az esetek túlnyomó többségében ennek oka nem más, mint a nyelvvizsga hiánya. Javaslatként megfogalmazható tehát, hogy erre a kérdésre több hangsúlyt kell fektetni annak érdekében, hogy a hallgatók elégedetten, diplomával a kezükben hagyják el az intézményt. A felsőfokú intézményekben zajló nyelvi képzés a mai, határok nélküli Európában hiánypótló jelentőségű lehet.

A felmérés eredményeiből az is látszik, hogy aki abszolutórium után közvetlenül nem szerzi meg a diplomát, nagyobb eséllyel később sem fogja megszerezni azt.

A munka világába való átmenettel kapcsolatban azt tapasztaltuk, hogy a hallgatók többsége már a végzettség megszerzése előtt is folytatott a tanulmányokhoz kapcsolódó szakmai munkát, ebben a mester szakokon tanuló diákok jeleskedtek. A 2015-ben abszolvált mester szakos hallgatók között alig akadt, aki nem végzett semmilyen szakmai munkát a képzés alatt.

Talán éppen ebből kifolyólag, a hallgatók sikeresek voltak a munkakeresésben is, többségük ugyanis álláskereső után el tudott helyezkedni a munkaerő-piacon. A munkakeresésben a hallgatók kapcsolati tőkéjüket is latba vetették, de sokan álláshirdetés révén jutottak első munkájukhoz. Az továbbra is kérdés marad, hogy egyes hallgatók miért nem saját szakterületükön helyezkednek később el, erre vonatkozó kérdést ugyanis nem tettünk fel. Hallgatóink munkaerő-piaci helyzetének stabilitását mutatja, hogy többségük határozatlan idejű szerződést kap a munkaerő-piacra való belépéskor.

A végzett hallgatók munkaerő-piaci életútjával kapcsolatban megállapíthattuk, hogy öt év alatt a hallgatók több mint fele már legalább egyszer váltott munkahelyet. A végzettek javadalmazásával kapcsolatban jelentős eltéréseket tapasztaltunk a képzési terület szerint, legmagasabb fizetésre a gazdaságtudományi és műszaki területen végzett hallgatók számíthatnak.

A végzett hallgatók válaszai után áttértünk az aktív státusszal rendelkező hallgatók válaszáinak kiértékelésére.

Aktív státuszú hallgatónak azt tekintettük, aki a felméréskor a Neptun rendszerben aktív státusszal rendelkezett. Velük kapcsolatban megállapítottuk, hogy elhelyezkedési esélyeiket tekintve bizakodóak, nagy részük úgy gondolja, hogy szakterületén belül el fog tudni helyezkedni. Nem csak elhelyezkedési esélyeikkel kapcsolatban optimisták a még iskolapadban ülő diákok, hanem jövőbeni kezdő fizetésükkel kapcsolatban is, hiszen nem látják reálisan azt, hogy mennyit fognak keresni; így fizetési igényeik kissé felülmúlják a munkaerő-piacon a frissdiplomások által tapasztalt béreket.

7. Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő aktív hallgatók megoszlása karok szerint a Szent István Egyetemen	10
2. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő aktív hallgatók megoszlása képzési szint szerint a Szent István Egyetemen	11
3. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő aktív hallgatók megoszlása tagozat szerint a Szent István Egyetemen.....	11
4. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő aktív hallgatók megoszlása nemek szerint a Szent István Egyetemen	12
5. táblázat: A 2011 - 2015 közötti végzési időszak szervezeti változásai	14
6. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő végzett hallgatók megoszlása karok szerint a Szent István Egyetemen.	16
7. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő végzett hallgatók megoszlása képzési szint szerint a Szent István Egyetemen.....	17
8. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő végzett hallgatók megoszlása tagozat szerint a Szent István Egyetemen	18
9. táblázat: Az alapsokaság és a kérdőívet kitöltő végzett hallgatók megoszlása nemek szerint a Szent István Egyetemen	19
10. táblázat: A SZIE aktív hallgatóira vonatkozó kitöltési statisztikák és a minta reprezentativitását javító súlyok	21
11. táblázat: A finanszírozási forma és a diplomaszerzés időpontjának összefüggése a végzés éve szerint a Szent István Egyetemen.....	28
12. táblázat: Mi az Ön jelenlegi fő munkaerő-piaci státusza?	53

8. Ábrák jegyzéke

1. ábra: Az abszolutórium után közvetlenül diplomáját is megszerezte?.....	25
2. ábra: Az abszolutórium után közvetlenül a diplomáját is megszerezte? – képzési forma szerinti bontás.....	26
3. ábra: Mi volt a késedelem oka?.....	30
4. ábra: Mi volt a késedelem oka? – képzési forma szerinti bontás.....	31
5. ábra: Az abszolutórium után hány hónappal szerezte meg a diplomát? – tagozat szerinti bontás.....	33
6. ábra: Az abszolutórium után hány hónappal szerezte meg a diplomát? – képzési forma szerinti bontás.....	34
7. ábra: Kilépett-e a munkaerőpiacra diploma nélkül, csak abszolutóriummal? – képzési terület szerinti bontás.....	36
8. ábra: Érzi/érezte-e a diploma hiányát a munkaerő-piaci érvényesülésben?– képzési terület szerinti bontás.....	37
9. ábra: Végzettsége megszerzése előtt végzett-e tanulmányaihoz kapcsolódó (szakmai) munkát?.....	40
10. ábra: Végzettsége megszerzése előtt végzett-e tanulmányaihoz kapcsolódó (szakmai) munkát? – tagozat szerinti bontás.....	40
11. ábra: Végzettsége megszerzése előtt végzett-e tanulmányaihoz kapcsolódó (szakmai) munkát? – képzési forma szerinti bontás.....	42
12. ábra: Ön a kérdőív alapjául szolgáló felsőfokú képzése során jellemzően minek tekintette magát inkább? – tagozat szerinti bontás.....	43

13. ábra: Az abszolutórium megszerzése után közvetlenül keresett-e munkát?.....	45
14. ábra: Az abszolutórium megszerzése után közvetlenül keresett-e munkát? – tagozat és képzési forma szerinti bontás	46
15. ábra: Az abszolutórium megszerzése után talált-e munkát?	48
16. ábra: Az abszolutórium megszerzése után talált-e munkát? – tagozat szerinti bontás	49
17. ábra: Az abszolutórium megszerzése után talált-e munkát? – képzési forma szerinti bontás.....	51
18. ábra: Hogyan jutott az abszolutórium utáni első munkájához?	54
19. ábra: Véleménye szerint milyen szakterületen végzett tanulmányok felelnek meg a legjobban ennek a munkának?	56
20. ábra: Véleménye szerint milyen szakterületen végzett tanulmányok felelnek meg a legjobban ennek a munkának? – képzési terület szerinti bontás	58
21. ábra: A munkaszerződés típusa.....	59
22. ábra: Ennek a végzettségnek a megszerzése óta összesen hány főállású munkahelye, munkaviszonya volt Önnek, a jelenlegivel együtt?	61
23. ábra: Ennek a végzettségnek a megszerzése óta összesen hány főállású munkahelye, munkaviszonya volt Önnek, a jelenlegivel együtt? – tagozat szerinti bontás.....	62
24. ábra: Ennek a végzettségnek a megszerzése óta volt-e munkanélküli?	64
25. ábra: Ennek a végzettségnek a megszerzése óta volt-e munkanélküli? – tagozat szerinti bontás.....	65
26. ábra: Ennek a végzettségnek a megszerzése óta volt-e munkanélküli? – képzési forma szerinti bontás	67

27. ábra: Összesen hány ilyen (munkanélküli) időszak volt? – tagozat szerinti bontás.....	68
28. ábra: Összeadva ezek az –munkanélkülüként töltött – időszakok hány hónapig tartottak? ÁTLAG – tagozat szerinti bontás.....	70
29. ábra: Összeadva ezek az – munkanélkülüként töltött – időszakok hány hónapig tartottak? ÁTLAG – képzési forma szerinti bontás	71
30. ábra: Munkaerő piaci részvétel a felmérés időpontjában – tagozat szerinti bontás	73
31. ábra: Milyen mértékben használja jelenlegi munkájában a kérdőív alapjául szolgáló tanulmányai során elsajátított tudást, megszerzett készségeket?.....	74
32. ábra: Milyen mértékben használja jelenlegi munkájában a kérdőív alapjául szolgáló tanulmányai során elsajátított tudást, megszerzett készségeket? – tagozat szerinti bontás	76
33. ábra: Milyen mértékben használja jelenlegi munkájában a kérdőív alapjául szolgáló tanulmányai során elsajátított tudást, megszerzett készségeket? (1-egyáltalán nem; 5-teljes mértékben) – képzési terület szerinti bontás	78
34. ábra: Mennyi volt az előző hónapban a főállásából származó havi nettó keresete (ezer forint)? – ÁTLAG	79
35. ábra: Mennyi volt az előző hónapban a főállásából származó havi nettó keresete (ezer forint)? – ÁTLAG - képzési terület szerinti bontás	80
36. ábra: FRISSDIPLOMÁSOK: Mennyi volt az előző hónapban a főállásából származó havi nettó keresete (ezer forint)? – ÁTLAG – képzési terület szerinti bontás.....	82

37. ábra: Munkahelyi elégedettség különböző nézőpontokból (1-egyáltalán nem; 4-teljes mértékben) – képzési terület szerinti bontás.....	84
38. ábra: Minek tekinti magát inkább? – tagozat szerinti bontás	86
39. ábra: Minek tekinti magát inkább? – tagozati és képzési terület szerinti bontás	88
40. ábra: Minek tekinti magát inkább? – képzési terület szerinti bontás (csak a nappali tagozaton tanulók).....	89
41. ábra: Mennyire tartja valószínűnek a szakterületen belüli elhelyezkedést a szakon szerzett diplomával?.....	91
42. ábra: Mennyire tartja valószínűnek a szakterületen belüli elhelyezkedést a szakon szerzett diplomával? – képzési terület szerinti bontás	92
43. ábra: Mi az a havi nettó átlagkereset, amellyel frissdiplomásként Ön személy szerint elégedett lenne (ezer forint)? – ÁTLAG, tagozat szerinti bontás	94
44. ábra: Mi az a havi nettó átlagkereset, amellyel frissdiplomásként Ön személy szerint elégedett lenne (ezer forint)? – ÁTLAG, képzési terület szerinti bontás	95
45. ábra: Mi az a havi nettó átlagkereset, amellyel frissdiplomásként Ön személy szerint elégedett lenne (ezer forint)? – ÁTLAG, finanszírozási forma szerinti bontás.....	96